

Fénixcon 2009

Pátek

Apokalypsa? To zavánělo koncem světa, válkami, epidemiemi a jinými katastrofami. Vybavila jsem se proto kapesním nožikem a celaskonem a po zralé úvaze jsme se s Jirkou (Pavlovským) rozhodli jet každý jiným autem: kdyby něco, ať aspoň jeden z nás přežije.

První katastrofa na sebe nedala dlouho čekat. Vypadala nevinně. Prostě jsme jen seděli v autě, zaparkovaném na chodníku v Karmelitské ulici, a nemohli nastartovat. Já, Richard Klíčník a Martin D. Antonín. Telefonáty zaznívaly v nitru vozu byly zoufalé, ale zábavné („Máš startovací kabely?... Máš?... Super!... Jo auto máš v servisu, aha...“). První pomoc byla přislíbena, avšak v horizontu jedné až pěti hodin. Po 40 minutách se Richard nadechl, zařadil zpátečku, rozjel auto z mírného kopečku dozadu, neporazil odpadkový koš... a auto škytlo a mohli jsme vyrazit. Sice jsem se vyloženě těšila na tu akci se startovacími kabely, ale uznala jsem, že takto je to lepší. S kulinář-

skou zastávkou v Náměšti nad Oslavou jsme do Brna do hotelu Slovan dojeli za 3 hodiny.

Většina dlouholetých účastníků Fénixconu miluje hotel Avanti a na Slovan nadává. Úplně to nechápu, ale každý máme jiné záliby a potřeby.

Mně ve Slovanu vyhovuje, že ke kulatým stolům v restauraci je možné přidávat nekonečné množství židlí a všichni se pořád slyší a můžou si povídat, což v sedačkách a křesílkách v Avanti při nejlepší vůli udělat nejde. A především pak fakt, že Slovan se nachází bezmála v centru, takže se člověk může jít třeba vyvenčit a vidět kus Brna.

V recepci seděl Hlad a tvářil se hladově, tak jsem se na conu rozhodla zatím moc nezdržovat a první tři hodiny jsem strávila v nedaleké skvělé maďarské restauraci Sze-

ged s kamarádem, který se právě vrátil z pětitédenní cesty po Surinamu a karibských ostrovech. Cestovatelka ve mně má občas přednost před scifistkou. Takže zahájení conu jsem jako vždy prošvihla.

pokračování na straně 7

OBSAH

Fénixcon 2009	1	Neřešitelná rovnice	19
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	Anální vesmíry	20
Hvězdný bulvár	3	Islám v srdci Evropy	21
Kterak jsem ke sci-fi přišla	9	Civilizační šok	22
Lehká paranoia	10	Ian McDonald: Řeka bohů	25
Čarodějové	11	Učedník Alvin	25
Dr. Krvemsta	13	Co rok 2009 dal ve fotografii	26
Body Mass Index story	14	Časem s vědou	28
Příjemné příběhy	15	Neal Asher: Pradorský měsíc	29
Tušení podrazu	16	PF 2010 od Zdeňka Páva	30
Otec ako hrdina	17	Avatar	31
Interview k výročí revoluce	18	O nejlepší fantasy 2010	32

Čtenářův průvodce po Interkomu

Do nového roku

Díky za pochvalné a děkovné maily za knížečku od Netopejra, všechny ty pozitivní ohlasy mu rád vyřídím. Dorazila i obava, zda se tím nezvýšilo poštovné, bohužel ne, jednou z pozoruhodností České pošty je, že poslat Interkom nebo tlustou krávovinu na křídovém papíru (takové ty věci s Bolkem Polívkou na první straně, co leží na stolku v čekárně u kadeřnice či holiče) vyjde nastejno. Proto také vycházíme jako šestinedělník o dvaatřiceti stranách, a ne jako dvacetistránkový měsíčník. Díky tomu a také proto, že jsem líný si udělat pořádné vyúčtování, jsme již několik let na stejném předplatném. (Samozřejmě i díky sponzorům z řad movitějších čtenářů.)

Bohužel je tu i druhý problém, 32 stran Interkomu je obrovské množství textu, které se mi shání čím dál obtížněji, nechcete-li čekat na Interkom tak dlouho, jako se to podařilo loni na podzim s čísly 9 a 10-11, pošlete své příspěvky dřív a ochotněji, to platí nejen pro ty, které jsem již k zaslání textů vyzýval, ale pro každého čtenáře či sympatizanta IK; máte-li dojem, že se vám něco povedlo, šup sem s tím :-). Nebo se časem dočkáte, že se IK změní na dvojměsíčník či se počet jeho stran zmenší na čtyřadvacet...

K obsahu tohoto čísla

Reportáž z Fénixconu nám opět (již ve třech Interkomech za sebou) opatřila Jana Jůzlová, tolik let se vyhýbala conům a dalším místům s extrémní hustotou fanouškovské populace, až je odříkaného chleba největší krajíc.

Honza Křeček se ponořil do **Podzemí**, a mnohým z nás tak ušetřil další čtenářské zklamání, snad aby si spravil chuť, přečetl i monumentální sbírku **Čarodějové**.

Jarek Kopeček se vrátil k Neffovu **Tušení podrazu**, a na rozdíl od autora naší recenze v IK 11/2007 se docela pobavil, inu jak řekla Františka Vrbenská, každá kniha má někde svého čtenáře. Načetl pro nás i další knihy, z nichž musím zmínit zejména **Anální vesmíry**, sbírku esejů Jana Sterna, která by svým názvem, ať již jeho první či druhou částí, mohla někoho uvést v omyl, ne tak pozorné čtenáře Interkomu.

Miloš Ferko nám přiblíží knihy Susan Clarkové a Ďura Červenáka, Zdeněk Páv poskytl své tradiční povídkové PFko, Pepa Houdek dodal postřeh ze života našeho fanouška a Martin Gilar opět rozšiřuje naše znalosti života v USA; Eva Hauserová krátkou povídku.

Dan Newman toho času v Torontu nám poslal inzerát na záznamy svých přednášek z Festivalu fantazie. Pokud jste je tam nenavštívili, přinášíme jeden jeho text, abyste si o nich udělali lepší představu.

Předplatné IK 2010 podruhé a naposledy

Velice děkujeme všem, kteří zareagovali již na výzvu v minulém Interkomu, a Vám ostatním připomínáme, že otázka předplatného je zase tu.

Jako útěchu berte, že se oproti loňskému roku nezvýšilo, snad jen jeho vymáhání bude přísnější :-). Stejně jako loni tiskneme Interkom jen pro platící předplatitele, ceny všeho vzrostly natolik, že již nemůžeme čekat, zda se někdo okolo květnové Akademie SF rozhoupe a zaplatí. Využijte tedy možnosti zaplatit třeba na Pragoconu, snad se tam ukáží.

Takže předplatné letos činí opět dvě stě padesát korun (číslu 250 Kč, respektive 330 Sk). Můžete je poslat složenkou na mé jméno a adresu redakce (je v tiráži :-), nebo na konto 1938356379/0800 u Čs. spořitelny,

IBAN CZ37 0800 0000 0019 3835 6379.

Podívejte se pozorně na svou adresu na obálce tohoto IK; najdete-li tam za svým jménem ? či !, pak vězte, že další IK nedostanete, pokud nezaplatíte 250 nebo 500 Kč. Jen tak ještě můžete očekávat první Interkom roku 2010. **Zdeněk Rampas**

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 12/2009 (257)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6, 161 00 Praha 6, ČR

tel. + fax:

v prac. době +420 224 239 645

tel., fax: +420 233 313 093

e-mail: ram@apro.cz

<http://interkom.vecnost.cz>

<http://interkom.scifi.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Grafická redaktorka:

Kristýna Benediktová

Redakční kruh:

Richard Klíčník a Michaela

Autoři tohoto čísla:

Mirek Dvořák, Miloš Ferko, Martin Gilar, Filip Gotfrid, Eva Hauserová, František Houdek, Josef Houdek, Jana Jůzlová, Richard Klíčník, Jarek Kopeček, Martin Králík, Jan Křeček, Stáňa Kučová, Marek Kůchler, Lament, Jan Macháček, Dan Newman, Julie Nováková, Pagi, Zdeněk Páv, Zdeněk Rampas

Sponzoři tohoto čísla

Ing. Jiří Doležal, CSc.

Vychází nepravidelně.

Uzávěrka tohoto čísla

byla dne 7. 1. 2010

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze

© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

Dámy a pánové, jsem kouzelník Pavel Bém a nyní nechám před vašimi očima zmizet osm set milionů. A to není všechno, já při tom uhodnu, na jakou kartu zrovna myslíte.

Hlas lidu

Všechno na něm svědčilo o tom, že pochází z těch nejnižších vrstev, které život v každé společnosti vytváří, a jen při pouhém pohledu na něj si musel člověk pomyslet, jak je dobře, že před věznicí v Newgate stojí šibenice.

Bernard Cornwell, Sharpova kořist

Jsme to, co čteme.

Zdeněk Rampas

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ jinde

● **26. listopadu** mi u Kruhu Vlado Srpoň donesl další fotografie z conů, já naopak dodal Vladu Řišovi nového JFK.

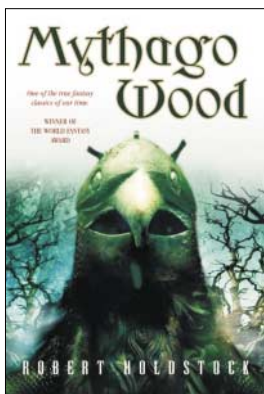
● **27. listopadu** po obědě probíráme s Cellindrou život SF komunity, zvláště komické aspekty debat o ČS fandomu na NYXu, a pak kvačím na večírek u Vladana a Věry, obtížně shání hlídání pro své dvě malé dračice, a tak je přepadáme častěji než ostatní možné hostitele.

Sanča, Julie (a samozřejmě Hanička) nemají čas, a tak došlo k pozoruhodné konstelaci, že bylo přítomno o tolik více pánů, že ani dvě Rámišovic děvčátka nevyrovнала maskulinní převahu.

Martinovi asi nedávne oslavy Listopadu a dotěrné stále stejné otázky novinářů osvěžily paměť a vyprávěl nám několik historek, na které se samozřejmě novináři nikdy nezeptali.

Velmi povedené bylo třeba Martinovo účinkování jako tiskový mluvčí, třeba když chtěl říci, že Evropou přestalo obcházet strašidlo komunismu, ale nevěděl, jaký zvolit výraz, tak použil nějakou příšeru z Dračího doupěte. Ani americká ani britská novinářka, se kterými zrovna mluvil, to slovo nikdy neslyšely. Ale nebyl sám, kdo měl problémy s angličtinou, třeba když se na tiskovce nějaký hodně neorientovaný novinář zeptal Václava Havla na nějakou nehoráznost (typu, zda bude do týdne hromadně popraven Ústřední výbor KSČ), odpověděl tento *No Comment*, pln radosti, že může použít známou frázi. A netušil, že to znamená: Máte úplnou pravdu, ale já o tom nemohu mluvit.

Zeptal jsem se Martina, co říkal Sorokinovu Dni opričníka, a odtud jsme se dostali k nemožnosti Ruska (potažmo Rusů) vyrovnat se se svou minulostí. Míra vraždění byla tak strašná, že

Putinovský recept na zavření minulosti do archivu a předstírání, že došlo jen k nějakým chybám srovnatelným se selháními v civilizovaném světě, je pro ruskou většinu příliš lákavý.

Děsivým způsobem to ilustruje příběh Bulata Okudžavy, potažmo jeho otce, který zahynul ve stalinských lágrech a který Martinovi vyprávěl Václav Bartuška, studentský vůdce, později se starající o vojenské hřbitovy Čs. legii na Sibiři.

Okudžava pátral po osudech svého otce a nakonec se od místního historika dověděl, že následkem logistického selhání byl tábor s kapacitou třiceti tisíc lidí zcela zaplněn a mřily do něho další vlaky nepohodlných občanů. Velitel tábora situaci vyřešil tak, že nechal stávající vězně postřílet a dělal to tak dlouho, dokud se nezajistilo dost dobytčích vagonů na další cestu na sever a východ.

Když se to Okudžava dověděl, proklel člověka, který mu to sdělil, protože do té doby si mohl myslet, že smrt jeho otce někde na Sibiři mohla mít nějaký smysl...

A pak že nemají obhájci otce národů Josifa Vissarionoviče pravdu, vždyť skutečně nechtěl Okudžavu staršího zavraždit, alespoň ne hned ve sběrném a třídícím táboře.

● **29. listopadu** s Michaelou (Sanča mě nemohla zastoupit) podnikám vyčerpávající cestu do Roztockého zámečku na výstavu kostýmů z českých pohádek.

Aby toho nebylo málo, že zhlédnutí byla ještě (neunikl jsem) výstava skříňkových Betlémů. Vlastně šlo o takové lidové televizory obvykle z devatenáctého století. Některé TV bednu připomínaly velice realisticky, protože byly pro dojem perspektivy podobné zešílené.

Večer jsem byl ale odměněn, Věra a Vladan nám až domů dovezli deset litrů medoviny, kterou nám u Rámišů nechali v pátek Klímovi.

Aby nebylo jen veselo, tak se dovidám, že dnes ráno ve 4:00 zemřel Robert Holdstock, jeden z nejlepších autorů fantasy (i když ty úplně první jeho knihy byly spíše science fiction, jen místo technických věd tam ta science byla zastoupena kulturní antropologií, pokud ji tedy považujete za vědu a ne za beletrii), naši fanoušci se s ním mohli setkat na Bohemiaconu 1995 a Parconu/Eucoconu 2002 a samozřejmě prostřednictvím jeho knih ze světa Lesa mytág. Musím si od něj zase něco přečíst.

● **30. listopadu** v RUR Jiřina organizuje pražské porotce CKČ, za tím účelem se dostavil i Vlád'a Němec, konečně jsem mu mohl dát jeho IK. Filip měl tak špatnou náladu, že jsem mu ji nezlepšil ani obsahem filmu Martirs a Život na Marsu.

Připomínkou, že se mi líbila recenze na Nový měsíc od jeho šéfa, jsem to také moc nevylepšil.

● **3. prosince** u Kruhu jen na čokoládu, musím se šetřit před Fenixconem, který je příhodně věnován apokalyipse.

Fenixcon

Šaman zahajuje Fenixcon

● **4. prosince** dopoledne se mi uprostřed cestovní horečky ozval Pavel Kosatík, nějaký zákeřný virus, podobný tomu, který udolal můj počítač, zcela vyřadil z provozu i ten jeho. Naštěstí se jej ujali chlapi z Apra a já se s Michaelou mohl vydat s Jirkou a Jarkou Doležalovými na Fenixcon. (Šárku nechali v nudné Praze.)

Podobně jako s Netopejrem jsme se povozili po několika brněnských ulicích, Pražáci vždy podcení jak velikost, tak spletnost Brna, ale když bylo nejhůře, musela hrdost stranou a adresu hotelu z kufru k řidiči.

Po ubytování jsem vyrazil do hotelové restaurace, kde jsem narazil na Egona Čierného a Vaška Vlka s manželkami a na Vladu Říšu s Vládou Kejvalem. Začal jsem ruče vybírat předplatné na IK a pak jsem poseděl s Peterem Pavelkem, Frantou Novotným a Pavlem Weigelem. Okolo se promenovaly apokalyptické masky, což Pavel Weigel komentoval s tím, že on sám je nositelem apokalyptického čísla 666, protože mu před šesti měsíci bylo 66 let. Pak se ale ukázalo, že se o rok spletl, ale to nevadí, další šestka mu patří proto, že na svět přišel v 6 hodin. :-)

Následovala apokalyptická přednáška doktora Šimůnka, která slabší povahy vydělala vizí, že evropskou civilizaci bude nutné bránit i za cenu použití zbraní hromadného ničení. Na dotaz, zda potom Evropa nepřestane být tím, čím je, se ozvala od-

Juraj Maxon a Martina Pilcerová

pověď, že mohou nastat situace, že bez použití zbraní nebude Evropa vůbec žádána.

Ještě jsem stihl přednášku Lívie Hlavačkové o moru a podobných apokalyptických nemocech a uondán cestou jsem usnul.

● **5. prosince, v sobotu ráno**, zjišťuji, že jsem spal na děsivě apokalyptické posteli s asi desetistupňovým sklonem. Přežil jsem jen taktak, nicméně na Regisovu přednášku dorazím jen s malým zpožděním, zatímco Michaela šla na Františka Novotného, obě přednášky vyžadovali projektor, ale dostalo se jej jen draconskému doyenovi Frantovi. Šaman může očekávat nejméně jedno uškrcení

Pak jsem vyrazil s Regisem a jeho drahou polovičkou na trhy, ochutnat místní speciality jako borek či trdlo a pak už jsem se věnoval hlavně společenskému životu.

Čtyři islingtonské jezdčyně apokalypsy

Zde bych měl zmínit hlavně narozeniny Richarda Klíčníka, kvůli kterým jsem letos pominul veškeré vyhlašování cen, ale možná, že tahle room party byla navštívena stejně hojně, a nebylo to jen užším, i když i to jistě přispělo k zážitku, ale mám za to, že si užívali i ti, na které se nedostalo :-). A taky jsem nepřehlédl, že na Fenixconu Slawek Sączek slavil 25 let v Československém fannu a jako takřka jediný se pokoušel propagovat blížící se Parcon/Tricon.

Fenixcon byl super, chtělo by to zjistit/analyzovat, proč si tento con jako poslední uchoval atmosféru prvních conů, jejichž návštěva byla pro fanoušky svátkem i odměnou dohromady.

Mara (jako Válka) odnáší cenu

Fenixcon stál skutečně za to, opravdu jsem tam cítil, že naše komunita ještě žije, to by se za rok nemělo změnit, takže se těším, že se tam uvidíme (a jistě i někdy dřív).

A ještě **brněnský postřeh** z doby, když už jsem spal:

Dva hoši u vodní dýmky za mnou zaujatě pozorují mumraj na tanečním parketu. Jeden z nich najednou prudce vyskočí s výkřikem: „Sorry, ale já si musím zatančit se svým idolem...!“

A ke zděšení přihlízejících... vrhne se za Klikinem (bohužel právě končí skladba, takže nic). Ale pěkných pár minut jsme se nad tím bavili všichni kolem.

A aby to nebylo málo... v neděli se probírám fotkami a narazím na krátkou a jedinou, víceméně zkušební videosekvenci... inu, nový foťák=hračka. A nechce se mi věřit vlastním očím: na konci sekvence je právě ten moment, kdy hoch vybíhá a vrhá se na Klikina. Takže je to i zdokumentováno 16:9 v HD kvalitě.

Mirek Dvořák

Muriel a oranžová smrt

● **7. prosince** ve dvě hodiny pádím do kina MAT, abych se dověděl, že křest Muriel je v klubu architektů, kde se jednou také sešel KJV a kde Corel pořádá své předváděčky.

V docela nacpaném salónku se již tísnili Richard Klíček, RIP, Pavel Nosek, Ondřej Neff, Darth Zira (asi za Pevnost) a Ritchie (asi jako fotograf :-). Ondřej Müller velmi pěkně mluvil o tom, jak kniha vznikala, nezapomněl ani na Pavla Noska, bez kterého by se nepodařilo knihu rekonstruovat. (Němčině i tak místo několika listů obsahuje jen původní dialogový list.)

● **8. prosince** měla narozeniny Síneád O'Connor, koukám, že je jen o deset let mladší než já...

● **9. prosince** u Kristin Olsonové probíhá Vánoční knižní bazar. Knihochtivci se shromažďují již od 18.00, aby se na podlaze v knihovně agentury prohrabali v kupách knih, které se za rok nepodařilo udat. Já jsem nejprve projel hromádku českých knih a vybral SF od pozdějších nakladatelů, kterým ještě nedošlo, že je pro ně výhodné posílat ambicióznější část své produkce do redakce Interkomu.

Bohužel anglické hromady byly trochu chudší než loni, věci o malování, háčkování, keramice, výrobě kraje a tak se nějak nekonaly, takže abych sháněl nějaké jiné vánoční dárky.

● **10. prosince** večer jedu s Netopejrem do hotelu Duo na křest knihy jeho nakladatelství „A smrt byla na dosah“ od vojenské-

ho historika Jana Vondráčka. Ta kniha mi přijde jako velice záslužná práce, ukazuje osud volyňských Čechů z pohledu ani ne dvacetiletých děvčat, která se většinou v roce 44 přihlásila do Československé armády.

Když to čtete, napadne vás, že (s výjimkou po rusku zbodané akce v Dukelském průsmyku) to bylo asi nejbezpečnější místo, kam se děvčata mohla uchýlit. Ukrajina potom, co bolševici spolu s Němci zlikvidovali Polsko a jeho civilizační misi mezi jiným i ve Volyni, a následná okupace nacisty a „osvobození“ Rusy, přestala být místem vhodným pro život civilizovaných lidí. Koho nezabili bolševici nebo Němci, ten se stal podezřelým pro Ukrajinské nacionalisty, kteří Poláky zabíjeli bez výstravy a Čechy, když do týdně po výstraze neuprchli. K těm, kdo výstrahu nepochopili či nemohli odejít, se chovali hůř než zvířata.

Kmotry knihy byli doktor Rath a tuším že Jana Bobošíková (nějak přibrala a vůbec mi připadala taková trochu ordinérní, takový ten typ, co jim pánbiček k penězům a sebevědomí zapomněl přibalit vkus a smysl pro míru). Ale možná ji jen nemám rád od doby, co vyhazovala Libora Dvořáka z ČT. Škoda, že jsem neměl fotopřístroj, vyblejsknul bych Karla, jak si přifukává se středočeským hejtnem, a opatřil to podtitulem Kmotři si dělí střední Čechy.

Zatímco Karel klábosil s Jindrou Svitákovou a dalšími známými z ANLeTu, já se se Simonem věnoval neobyčejně bohatému švédskému stolu. Asi proto Simona napadlo dát mi hádanku: Kdo je největší žrout na světě? Nevěděl jsem, tak mi to prozradil: Paroubek (na pět let má docela dobrý postřeh, doma to jistě neslyšel :-). Poradil jsem mu, aby tu hádanku dal i tomu strejdovi, co si s ním tatka připíjel, ale Rath mezitím zmizel někam za lepším.

U stolu, kde se prodávaly Netopejrovy knihy, jsem se zmocnil časopisu Kaleidoskop, pokud vás zajímají třeba historky českých četníků z jejich civilizační mise v Podkarpatské Rusi nebo epizody z těch několika dějinných okamžiků, kdy naše armáda bojovala, tak je to čtení pro vás.

● **Na 11. prosinec** (na třicáté narozeniny Jiránkova Boba a Bobka) svolal večírek Honza Vaněk jr. Kvůli návštěvě tety musel uklidit, tak aby to nebylo zbytečné. Já s Michaelou jsme dorazili ještě před šestou, tak jsem se kupodivu úspěšně pokusil doinstalovat drivery do Honzova PC.

Pak dorazili Klímovi, po nich Viktor a Hanička (!) Janišovi a Bidlo. Nakonec to našel i fotoaparát vyzbrojený Richard Klíčnik. Vyzpovídali jsme ho, jak se žije na ministerstvu a co Daniela BB. Když to trochu zjednoduším a zároveň zobecním, dost to ve státní správě vypadá jako velmi nudná partie Dračího doupěte. Za každý osedřený rok se ti trochu zvýší obranné a útočné číslo, důležitá je hlavně plechová prdel a trpělivost, aby se dalo vydržet, než si na vrátnici odpíchnete.

Vilma na naši žádost spočítala, kolikrát se již stěhovala, a došla k šílenému číslu 8. I když ty Malešice nejsou úplně blízko, raději ať už v nich zůstanou usazení natrvalo.

Honza vytáhl jakousi obskurní bolševickou brožuru a Martin neodolal, aby nám z ní nepřečetl: Soudruh Ždanov kritizuje Zoščenka; pocítil jsem jakousi sympatii k Leningradčanům, zdá se, že v Rusku měli nejbližší do Evropy (a v odvaze zjevně Evropany překonávali), však se je soudruh Stalin snažil eliminovat co to šlo (podle poučky: zmizí člověk, zmizí problém), porevoluční hony na tam usazené šlechtice a jejich potomky, teror potom co nechal zavraždit Kirova, blokáda mu také od mnoha z nich pomohla, a koukněme, v roce 46 už zase otiskují Zoščenka.

Mluvili jsme i o důležitosti odmlk na správném Klímovském večírku, ale tentokrát takřka nenastávaly, na to mluvil Bidlo příliš nahlas a Klíčnik příliš.

● **14. prosince** byl ten neblahý den, kdy jsem v RUR kývnul Jiřině na to, že přečtu krátké povídky letošní CKČ. Netušil jsem, že ten balík představuje jen polovinu kategorie a druhou že již dočítá Pavel Březina.

● **17. prosince** se zastavím U Kruhu, jen co bych Vladu Říšovi předal nějaké recenzní výtisky, a za chvíli již kvačím do PEN klubu na autorské čtení Evy Hauserové. Když odmyslím, že Evu vždy rád vidím, šel jsem to tam očištnout, abych věděl, co se od nás očekává, až budu za měsíc uvádět podobné čtení naší příspěvatelky BB. Román Cvokyně, z kterého Eva četla, vyšel poprvé v roce 1992 a já zapomněl, jaká je to neskutečná legrace, i když jde často o smích přes slzy. Možná je můj dojem částečně způsoben „Kantůrkovým efektem“ a bez Evina přednesu a naivního herectví (podle vzoru naivní malířství) by to až takové nebylo, nicméně vám Cvokyni všem vřele doporučuji.

Pak jsem se ještě vrátil ke Kruhu, abych s Jiřinou Vorlovou a Pavlem Březinou dohodl termíny čtení CKČ, ale jde mi to jak psovi pastva. Mám dojem, že kvůli mně Jiřina nesplní plán :-)

● **19. prosince** báječný Vánoční večírek u Čermákových, od Dárečka jsem dostal metrovou lžici na boty, od všech ostatních (Peti Pavelka, Pagiho a hostitelů) dobrou náladu a energii do příštího roku. Od Jolany a Dárečka navíc i předplatné na rok 2010, vemte si z jich příklad :-). Škoda, že jsem ještě slíbil zajít i na podnikovou párty Apra, takže jsem nevydržel do konce.

● **21. prosince** odpolední dýchánek v Tritonu, škoda, že Petra Neomillnerová musela jít pro Niki do školky tak brzy.

V podvečer s Michaelou doputujeme do RUR, Filip je ještě v pilné práci, tak jen rozdáme a dostaneme pár dárečků a ploužíme se domů, na mě asi něco leze, a tak se myšlenka na párty v Krakatitu jeví být dosti sebevražednou, ale třeba nám o tom napíše někdo, kdo tam byl.

● **22. prosince** dorazilo Novoroční přání FF a zároveň pozvánka na Pragocon. Přestože IK není platinový, ani zlatý či stříbrný, dokonce ani bronzový, a přiznejme si to, že ani registrovaný partner FF, pokud se najde trocha místa, zveřejníme info o blížícím se Pragoconu, skutečné dinosaury možná nadchne možnost, že by mohli opět získat slepovací SF plastický model Sirrah, Mirach, Kaitos, Boine a Ceolan (našlo se na straně 32).

● **23. prosince** pilím na tradiční zapíjení konce knihkupeckého roku medovinou u Filipa v Časlavské; když jsem přišel, skoro jsem ho přes zákazníky neviděl, ale bylo to jen následkem nějakého statistického kouzla, v následující hodině už tam nikdy nebyl více než jeden.

Nakoupil jsem nějaké dárky, rozdal nějaké dárky, Filip brblal, že on zase přišel zkrátka, ale copak je pěkná holka, a navíc zapomněl, že v pondělí dostal Majku z Gurunu, nevďěčník; poňal jsem medovinu, jsem už závislý na té dolské z Výzkumného ústavu včelařského, popřáli jsme si a do Silvestra se budeme vzpomínat na adventních radovánkách.

● **26. prosince** jsem u Kruhu (velké poděkování ochotné obsluze) nechal pro Pavla Březinu první polovinu CKČ, tedy krátkých povídek, řekl bych, že tam nejsou vyložená zvěřstva, autoři své texty obvykle dali někomu přečíst či opravit, ale že bych narázel na nějakého českého či slovenského Sheckleyho či Kutnera, to ani náhodou.

● **28. prosince** jsem si zašel do práce odpočinout od rodinných radováněk. Pavel Březina mi oplatil a v práci již na mě čekal komplementární balík. Benjammin (NYX identita) mi asi po roce vrátil Teorii memů od Blackmoorové, při té příležitosti jsem hledal nějaká svá pojednání na toto téma a zjistil, že mi na disku leží pojednání od Petra Schinka na totéž téma, nějak jsem úplně zapomněl, jak se ke mně dostalo, že by mi je poslal autor, protože mě cituje?

Trochu jsem googloval a našel: **Memy - Nakažlivé informace**. Autor: Petr Schink. Bakalářská diplomová práce. Obor: Knihovnictví. Vedoucí práce: PhDr. Milan Sobotík. Opava 2002

Ach jo, jak mi mohl Milan tak dokonale na tolik let vypadnout z paměti, ale je prima vidět, jak docela úspěšný autor prvních ročníků CKČ přelévá dál SF poselství do nových nádob. Uvidíme, třeba z Schinka ještě něco bude, vykročil docela rázně, byť ne směrem, ze kterého bych byl nadšen.

● **31. prosince** se u Pagiho (a Cordyho) sešlo pár dinosaurů, Pavel a Ivona Březinovi, Hanina a Jarda Veselí-Houdci, Richard Šusta, Darth Zira a samozřejmě já, ale nějak mě bolela hlava, takže jsem hůř snášel Jiřin zvučný projev, a brzy jsem se vydal veselící se Prahou domů.

Nicméně jsme stihli společně oslavit, že letošní dílem příšerný, dílem fádni rok skončil, mimochodem, také si hned nedokážete vybavit, že by se přihodilo něco pozoruhodného nebo mimořádně radostného? No nezuofejte, bude hůř :-)

PF 2010

Zdeněk Rampas

pokračování ze strany 1

Do Slovanu jsem se vrátila po deváté večerní a byla Lívií Hlavačkovou zatažena na workshop Jiřiny Vorlové na „panel s autorkami“, kde se zrovna probíraly nejrůznější trapasy. Lívia zřejmě usoudila, že pro tohle téma jsem vhodný diskutující. Kolem tři čtvrtě na deset jsme workshop opustily a Lívia se začala připravovat na svou přednášku o spojencích apokalypsy.

Když se vyřešily technické problémy a Lívia mohla začít přednášet i s obrazovým doprovodem (bez něj by to opravdu nebylo ono!), vyslechli jsme fascinujících informací o moru, leprě, choleře, tyfu, kapavce a syfilidě. Člověk tak zjistil, že každá z nemocí má svou taktiku a bezmála svou duši: třeba cholera je přímočará a jednoduchá, syfilis je naopak nemoc vy-

Šamanovi apokalyptičtí pomocníci

ložené vychytralá a rafinovaná. Osobně mám dlouholetou slabost pro lepru, která v konkurenci s ostatními vyšla jako choroba vyložené pohodová a příjemná.

Ze zaujatého zkoumání syfilitických vředů mě na chvilku vyrušil Richard Klíčník, který mi až do sálu přivedl apokalyptickou slečnu, která měla kolem pasu omotané... ano! startovací kabely!

Přednáška skončila v půl dvanácté, po zbytek večera jsem se konečně připojila k pravému konování v restauraci, tedy sezení u stolu, popíjení a povídání s kamarády. Společnost, ke které jsme se přidali, byla víceméně pevnostní. Karel Kadlec vyrobil pro Pevnost dvoubarevného origami-draka, který mě naprosto nadchl a díky kterému jsem zjistila, že Karel se tomu-

to umění věnuje už od dětství. Později kolem jedné mě Tomáš Němec začal nutit jít na diskotéku, kam se většina společnosti chtěla odebrat po zavření restaurace o jedné, ale zbaběle jsem utekla na pokoj za Jirkou. Tanec se prý velmi vydařil, obzvlášť o tanečním umění Lívie (což mě nepřekvapuje) a Dariona (což jsem opravdu netušila) se nesly druhý den nadšené zvěsti.

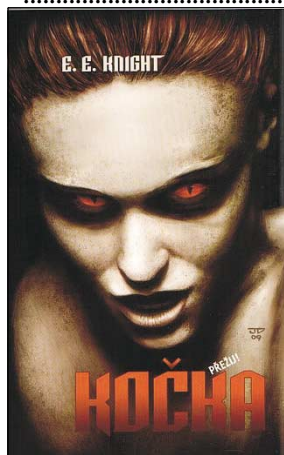
Sobota

Protože jsem se po většinu pátku téměř nevěnovala Jirkovi, o sobotním dopolední jsme si to museli vynahradit soukromým společným programem. Jirka pak v poledne odešel na workshop, kde měl povídat o knihupecké praxi, já vyhledala v restauraci Líviu a kamarády a společně jsme vyčkali, dokud Jirka nedopřednášel.

Po obědě v restauraci Carpe Diem v paralelní ulici (kpt. Ja-roše) jsme s Lívií zahájily honbu za bankomatem. Paní na recepci nám naštěstí poradila cestu a my doufaly, že to stihneme do zahájení křtu knihy Ďura Červenáka Strážcové Varadínu. Cestou jsme však objevily obchod s orientálním zbožím. Závěrečný, logicky, byla sobota odpoledne. A jak jsme tak stály u výlohy jako chudé děti u cukrárny, ozvalo se: „Chcete dovnitř?“ A byly jsme vpuštěny a musely přehodnotit priority, protože nějaký Červenák pobytu v Ráji nemůže konkurovat. Zvlášť,

Budoucí a aktuální objekty bodypaintera

Země upírů (1, 2)

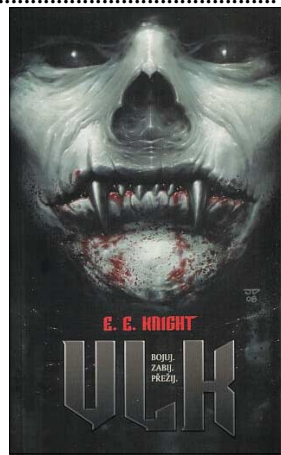
Země má nové šéfy Karany, mimozemšťany, kteří k nám pronikli mezihvězdnou bránou mezi světy. Už tady jednou byli, zůstaly po nich legendy o upírech a vlkodlačích. Karané jsou staré nesmrtelné plémě, protože vysávají vitální auru živých tvorů.

Mladý hrdina David Valentin, který v první knize prodělal zasvěcení na Vlka, ve druhém románu přestupuje mezi Kočky – do kasty vyzvědačů a záškodníků. V roce 2067 ho pátrání po nepřátelských jednotkách Zalomeného kříže zavede na Velkou prérii, získává přátele mezi kočovnými honáky dobytka, ale i spolubojovníky, jaké by nečekal

E. E. Knight: Země upírů, Triton 2009, přeložil Jan Oščádal, obálka Jan Doležálek

Vlk: 304 stran, 239 Kč, 299 Kč

Kočka: 320 stran, 238 Kč, 298 Kč

pohybuje-li se člověk na hraně apokalypsy a takto nečekaně se setká se zázrakem. Lívia si pořídila bezvadný šátek na tančování, kterým po zbytek večera okouzlovala všechny přítomné, ať už byl uvázaný kolem jejich boků nebo přehozený přes ramena.

Na chvilku jsme se mrkly na přednášku Darth Ziry a spol. o tom, jak se dělá kniha (vzhledem k tomu, že se jedná o náplň mého zaměstnání, o které dvakrát ročně jezdím přednášet na

Křest Ďurinyovy knihy

Východočeskou univerzitu, opravdu mě zajímalo, co o tom povídá někdo jiný), avšak z přednášky se vyklubal program věnovaný sborníku Pěna dějin, což nás zdaleka tolik nezajímalo, takže když jsme se dosyta pokochaly Zířinou šedostříbrnou parukou, vydaly jsme se raději zkoumat umění pana malíře, který již od pátku krášil tváře, dekolty a jiné části těla přítomných nejen dam. Lívii totiž s novým šátkem neladil šperk, tak se rozhodla si nějaký nechat do výstřihu namalovat. Pan malíř vyloženě věděl, co dělá, a výsledek všechny nadchl.

Zbytek odpoledne jsme setrvaly v restauraci a na 19. hodinu se vydaly na opravdu vrcholný zážitek letošního Fénixconu – divadelní představení kočovné společnosti Jiřího Walkera Procházky.

Jedno představení jsem již viděla v létě v Chotěboři, takže jsem tušila, co nás čeká, ale realita mě vskutku převálcovala. Dva kusy scénického čtení z připravovaného dílu JFK (samozřejmě jiné než kus předváděný v Chotěboři) byly provedeny na vysoké umělecké úrovni a všichni účinkující (Jiří Popiolek, Martin Šust, Vlado Říša, Tomáš Němec, Miroslav Žamboch, Jiří Pavlovský, Bohunka Novotná a samozřejmě principál JWP) odvedli skvělé výkony. Obrovského pokroku bylo dosaženo i ve zvukových a světelných efektech, takže není divu, že nadšené publikum (Kongresový sál byl plný) společnost odměnilo mnohým potleskem a dalšími projevy nadšení. Jedinou vadu na kráse představení bych viděla v tom, že na rozdíl od Chotěboře ve Slovanu nemají pódium, takže diváci ze zadnějších řad se museli spokojit víceméně pouze se zvukovou stopou, čímž o dost přišli. (Více informací a pár obrázků na www.jwp-prochazka.cz, později by se tam mělo objevit i video!)

Po divadle jsme se na půl devátou dostavily na vyhlášování O nejlepší fantasy. Egon byl rád, když mu nastoupili pasovaní sirové a lady, spokojeně popasoval tři nové tváře, které jsem vzápětí ochotně zulíbala a pogratalovala jim. Vyhrál a meč si odnesl Martin Sládek, dalšími pasovanými byli Marek Kolský a

Radovan Kolbaba. Egon zmínil, že se mu sice letos sešlo poměrně málo povídek (16), ale zase byly tak kvalitní, že se rozhodl z letošního ročníku vydat extra sborník. Tak se těšme,

Vítězné masky

měl by vyjít v první polovině roku 2010 pod názvem *Fantasy 2009*. Všem se nám ohromně líbil meč, který vítěz dostal, obzvlášť, když s ním Darion se souhlasem majitele provedl několik úchvatných výpadů.

Na další udělování cen a vyhlášování všelikých výsledků jsme se už nezdržely. Zbytek večera a prakticky zbytek conu proběhl při té nejlepší aktivitě, kterou lze na jakémkoli conu provozovat, totiž družným hovorem v restauraci. Ostatně mnozí účastníci Fénixconu se ani jiné conové aktivitě ze zásady nevěnují. Probralo se všechno možné a na výraz, který měla ve tváři Edita Dufková, když jsem jí stručně vylíčila děj filmu Nový měsíc, budu vzpomínat ještě dlouho. Pobyt v restauraci jsme proložily pouze návštěvou narozeninové párty Richarda Klíčnicka.

Neděle a závěr

V neděli se nic nedělá, takže jsme se pouze nasnídali a se zastávkou v Ivančicích se vydali domů. Přivezla jsem si rýmu a bolení v krku, což mi jako výsledek conu, kde se kolem člověka procházel Mor, Hlad či Válka a plovávaly Bánš (které však téměř nekvílely, nebo aspoň jsem je přeslechla, což by se tedy stávat nemělo!), přijde poměrně uspokojivé. Kromě nemoci a katastrof jsem se seznámila s pár lidmi, které jsem ještě neznala (třeba Ondřejem Netikem, Danielou Mičanovou, Martinou Pilcerovou či Danielem Storchem), což je ještě uspokojivější. V hlasování Avanti x Slovan hlasuji z mnoha důvodů pro Slovan (ačkoli rozumím argumentům těch, kterým vadí uzavírka restaurace v 1 hodinu, ale já na to ponocování nikdy nebyla).

Nu a úplně na závěr: v roce 2009 jsem se zúčastnila čtyř conů: Crweconu, letního Festivalu fantazie, Istroconu a Fénixconu. Každý je jiný a každý má nějaká specifika, každý má svou atmosféru, svou tvář a svůj smysl. I v příštím roce pojedou nejspíš právě na tyto čtyři cony znovu. Ale Fénixcon nejlépe naplňuje mou představu o ideálním conu.

(Psáno pro Interkom a Sarden)

Jana Jůzlová
7. 12. 2009

Kterak jsem ke sci-fi přišla aneb Je příjemné být geekem

Nikdy předtím by mě nenapadlo, jak přelomovou životní událostí může být zhlédnutí Hvězdných válek.

Ke sci-fi jsem se dostala na fanouškovské poměry spíše pozdě; bylo mi třináct let. Spolužačka mě přesvědčila, abych se konečně podívala na Hvězdné války, a když se mi zalíbily, nabídla mi knižní pokračování Timothyho Zahna k přečtení. Ve sci-fi oddělení malé místní knihovny jsem posléze natrefila i na Arthura C. Clarkea, Stanislawu Lema... a byla jsem ztracená. Sci-fi mě měla ve svých spárech a nehodlala pustit. Přibližně v té době jsem vedle detektivních a dobrodružných příběhů začala psát i sci-fi. O rok později jsem se pustila do Zločinu na Poseidon City.

A tak jsem se dostala do fandomu, potažmo i Fandomu – přes Zdeňka Rampase, ostatně snad jako většina zdejších literárně aktivních scifistů. Teprve tehdy jsem se dozvěděla například o existenci Ceny Karla Čapka a o tom, že lidé obvykle začínají psát dříve povídky než romány (já prostě musím dělat všechno naopak). V lednu 2007 se mi v horizontu dvou týdnů ozvali z Walesu, Albatrosu a Fragmentu, že uvažují o vydání mého románu; na podzim 2007 se nakonec definitivně ocitl u Tritonu. Tehdy jsem navštívila svůj první con.

Od té doby nabraly události spád; účastnila jsem se conů a scifistických večírků, seznámila se s mnoha lidmi z fandomu, začala psát cíleně do žánrových soutěží. Některé z nich změnilý můj život více než ostatní; kvůli postupu ve Vidoucím jsem sledovala stránky Palantírů a po přečtení pesimistického Zálozpěvu za Palantír se rozhodla klubu svým zapojením pomoci. Nevím sice, nakolik prospěšná jsem doposud Palantíru byla, zdali vůbec, zato jsem díky němu poznala mnohé přátele – a také se dostala do „zákulisti“ conů. Než se člověk naděje, má na krku hned několik přednášek a další pořady k zařízení. A tak nezbyvá než rozšířit pole své hyperaktivity vedle psaní, brigád, studia a sportu i tímto směrem.

Jestli bych měnila? Nikdy! Je totiž příjemné být geekem –

vášnivě diskutovat o vědeckotechnických i fantastických problémech, které by „normálního člověka“ nikdy nenapadly, zasvěceně porovnávat sci-fi seriály, rozplývat se nad cylonským toustovačem, aplaudovat v kině po skončení nového Star Treku, dlouho do noci hovořit na conech s podobně postiženými lidmi...

Za těch pár let jsem sice ztratila veškeré iluze o míře marketingu ve sféře české literární sci-fi, ale mnohem víc získala; přátele, zábavu, do jisté míry i jméno jako autorka (nebojte se, na tom budu nadále tvrdě pracovat), poté, co mi vyšly nejrůznější povídky a román Zločin na Poseidon City. Poznala jsem široké spektrum lidí se sdružujících se kolem fantastiky, směs jedinečných osobností dalece vybočujících z průměru; zároveň jsem si však nemohla nevšimnout, jak uzavřená do sebe sci-fi komunita je. Dnes mi připadá samozřejmé znát její současná slavná jména, ale nemohu si nepřipomenout, že ještě před dvěma lety mi absolutně nic neříkala. Nestálo by za to tento stav změnit, je-li to možné? Namítnete možná, že není, ale to přece není pro scifistu žádná překážka! V multiverzu s nekonečným množstvím alternativních světů není *téměř* nic doopravdy nemožné...

Zkouším si představit svět, v němž jistá třináctiletá dívka jednoho večera neusedla před televizi a nepustila si určitý film. Dál četla a psala především detektivky. Její okruh přátel se během let téměř nezměnil. Možná dosáhla ve svých činnostech zajímavých úspěchů, třeba i jako zde žažila simulované lety do vesmíru a začala s biologickým výzkumem. Nebo možná žije úplně obyčejný život a už si ani nemyslí, že bude psát jinam než do šuplíku –

Stop! Tohle že by si pomyslela ta namyšlená ambiciózní holka se smělými představami a příliš neochvějnou sebedůvěrou? Ať už existuje jakékoli množství alternativních budoucností od tohoto jinak všedního červencového večera, určitě nezahrnují tuto...

Julie Nováková

Vzpomínka na budoucnost

Možná to bylo podezřelé už dávno, možná jsem to chvíli předstírala tak dobře, že na to nikdo nepřišel a neodhalil mě. Ano, jsem podvodník: sci-fi literatura mě nikdy nezajímala. Až se budu skládat účty...

Proč jsem tedy ve fandomu tenkrát před lety tak dlouho otavovala? Ani nevím. Nikoho jsem v Praze neznala, Tolkienisté mě odmrštili do spárů dalším postiženým. Pilo se, takže jsem získala kvalitní základ pro své další působení. Práce v Altaru byla dobrá (i když Martin jistě věděl, že mě Dračí doupě zase tak nebere; tímto děkuji za pochopení). Ale pak, když mě vzali na archeologii, jsem už do fandomu ani nepáchla.

Ale vážně: fantasy, horror. Tolkien, Lem, Holdstock, Gaiman. Lovecraft. Houser, samozřejmě. A tečka. Pokud někdo svévolně zachází s antickou mytologií a nejsem to já, nemůžu to vystát. Ale klasická archeologie má s fantasy i leccos spo-

lečného: mytologii (mou bakalářku o chimérách), absurdní osudy některých archeologů. Etrusky, do kterých se snažím fušovat teď. A snad se mi někdy podaří nějakou historizující fantasy i dopsat.

Tenkrát (mluvím o době před deseti, dvanácti lety) jsem ještě neznala Rushdieho a neexistovaly české překlady Pamuka a Murakamiho. Zvláště to, jakým způsobem Haruki Murakami zabíhá do fantastiky, mě naprosto okouzlo. Ani zpátky ke klasické fantasy se tedy už vrátit nemůžu.

Ale abych nebyla nespravedlivá: píšu tohle v Istanbulu, na kongresu o černomořském obchodě ve starověku. Některé prezentace, které jsem kdysi poslouchala na conech, by sem bez problémů zapadly (tématy i kvalitou), jen badatelé tady v Konstantinopoli jsou asi o 300 let starší. Bývají dnes na conech také „poster sessions“? **Štáňa K./skucova@seznam.cz**

Lehká paranoia

Když jsem byl malý kluk a chtěl jsem vidět kamarády, sedl jsem na kolo a jednoduše za nimi zajel. Buď doma byli, anebo ne. Když ano, vzali jsme míč, sehnali pár dalších dětí a šli jsme si zahrát fotbal nebo přehazovanou, případně jsme se vzájemně obehrali o pár hliněnek a skleněnek. A pokud se nám nic nechtělo, zajeli jsme do sousední čtvrti a tam se poprali s místními. Domů jsme pak tradičně jako správní kluci chodili špinaví, odraní a s odřenými koleny, mnohdy ubrečení. Nevěděli jsme ale, co je to obezita ani nuda. Jedli jsme špinavýma rukama nemytá jablka, navzájem jsme si půjčovali žvýkačky, váleli jsme se v blátě, ale přesto jsme nebyli nemocní. Měli jsme spousty kamarádů a byli jsme spolu tak často, že si nás naši rodiče v podstatě navzájem adoptovali. V neposlední řadě bych samozřejmě měl dodat, že pod stromečkem nám k naprosté spokojenosti bohatě stačila kniha.

Když jsme povyrostli a chtěli se zase vidět s kamarády, už nám stačilo zvednout telefon, případně napsat SMS. Opět jsme se sešli, zahráli fotbal nebo volejbal, načež jsme společně zašli na pivo, zasmáli se, pobavili se. Sice se nám změnily priority, už pro nás nebylo důležité, jestli dostaneme jedničku z kreslení, ale spíš jestli odmaturojeme, avšak i přesto jsme si na sebe vždycky udělali čas, vždycky jsme se dokázali sejít jako jedna parta, protože nám spolu bylo dobře. Nechodili jsme domů s odřenými koleny, leč princip zůstal stejný.

Pak jsme dospěli. Rozutekli jsme se za vzděláním, každý do jiného kouta republiky. Najednou ubylo volného času, přibýly neodkladné povinnosti, starosti, kariéra. Mnozí začali zakládat rodiny, díky čemuž bylo volného času ještě méně a z mnoha přátelství zbyly jen vzpomínky, začala je nahrazovat nová. Ani tehdy jsme se však zcela neodloučili. I kdyby to mělo být jen jednou za věčnost, pořád se snažíme o to, abychom si na sebe mohli udělat čas a zase se sejít jako dřív, k vínu, na večeři, případně pro všeobecné pobavení širokého okolí při nějaké rádobě sportovní činnosti.

Když se však dnes rozhlednu kolem sebe, je mi z toho trochu smutno. Za každou cenu se snažím vyvarovat oné frázi „Kam ta dnešní mládež spěje?“, protože takový veterán ještě nejsem, ale již mnohokrát jsem se přistihl s těmito slovy na jazyku. Doba se změnila a já se jí snažím přizpůsobit, abych mladší generaci nebyl k smíchu, ale pravda je taková, že mnoho věcí příliš nechápu. Nebo chápou, jen si je odmítám připustit. Jako většina lidí, i já hojně využívám internet. Občas na nějakém serveru na pár juniorů narazím. A z takovýchto setkání se mi ježí vlasy na hlavě. Jakmile se pustí do písemného projevu, zvedá se mi žaludek z toho, jak doslova przní svůj rodný jazyk. A to teď nemám na mysli jen hovorové výrazy a zkratky (LoL, RoFL atd.), ale především absolutní absenci diakritiky či interpunkce, ignoraci malých a velkých písmen, žádné páráni s nějakým „s/z“, „i/y“ či „mě/mně“. Mladí Češi a Slováci už si navzájem téměř nerozumí, jako by každý po-

cházel ze zcela jiné planety. Vyjadřování zcela bez úrovně, slovní zásoba nulová, knihy slouží jen k podložení kývajícího se stolu. Největší zábavou a snad i smyslem života je jen zběsilé vzájemné šfouchání na Facebooku, snaha oblíbit si a okomentovat co největší možné množství naprosto stupidních příspěvků...

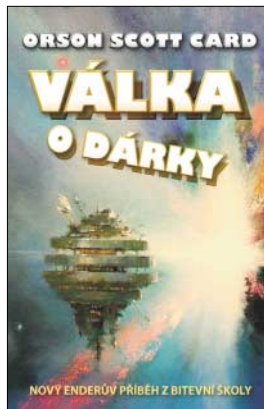
Například nedávno jsem jel autem z obchodu a na naší ulici jsem minul mladšího kamaráda, který tam byl se psem. Hned utíkal domů na Facebook, aby se mi omluvil, že si mě všiml až na poslední chvíli a nestihl mávnout, abych si prý nemyslel, že mě „zasklil“. Hned poté připomněl, jak dlouho už jsme se neviděli, a že bychom někdy mohli zajít někam sednout. Jako bonus mi poslal virtuální Martini a láhev červeného vína. Vrtalo mi hlavou, proč mi to utíkal napsat, když bydlí sotva pět minut ode mě, navíc byl zrovna nedaleko mého domu a mohl se rovnou zastavit. Když jsem se ho na to zeptal, nedokázal hned odpovédět, pak ze sebe vysoukal něco v tom smyslu, že ho to nezapadlo.

Začali jsme se v Síti stýkat s lidmi, které vůbec neznáme a nikdy je neuvidíme. Přesto o nich mluvíme jako o „přátelích“. Jak s nimi, tak i s těmi skutečnými přáteli si dáme virtuální drink, místo toho, abychom zašli někam posedět. Po pár drincích může dojít k virtuálnímu sexu. I když věřím svému firewallu, mám se bát, jestli se náhodou nestanu virtuálním otcem? Co pak? Bude mi onen produkt virtuálního úletu svěřen do péče nebo na něj budu platit virtuální alimenty? Nebudu za chvíli i do práce chodit jen v Síti a pobírat za to virtuální peníze? Připadám si jako v jednom konkrétním sci-fi románu od Sergeje Lukjaněnka, přičemž mi běhá mráz po zádech z toho, jak příliš se tento román začíná blížit dnešní realitě a de facto přestává být science fiction.

Možná jsou mé obavy a temné vize budoucnosti přehnané a zcela neodůvodněné, snad začínám být paranoidní a moji důvěru v budoucnost jen poznamenala ona tragédie z mládí, když mi zemřelo kuře Tamagoči. Mé druhé Já mi však neustále naštěptává, že nejsem blázen, že se naše společnost skutečně řítí do záhuby, tvořené pouze anonymitou a virtuální realitou.

A jak jste na tom Vy? Nemáte náhodou také obavy, zda nejste paranoidní?

Pepa Houdek

Dárek pro čtenáře

Tenká knížečka nás vrací znovu do Bitevní školy, ve které začala Enderova kariéra pachatele mezihvězdné genocidy. Milovníci enderovského cyklu si ji přečtou se stejným potěšením, jako když do oněch časů mládí a „nevinosti“ mohli znovu nahlédnout ve Fazolkově příběhu Enderův stín.

Orson Scott Card: Válka o dárky / A War of Gifts/, Laser 2009, přeložil Petr Kotrle, obálka: John Harris, 88 stran, 149 Kč

Čarodějové

Před deseti lety vyšla antologie Gardnera Dozoise a Jacka Danna nazvaná *Armageddons* (v češtině jako *Armagedony* roku 2005 v Tritonu). Loňský rok si pánové spolupráci zopakovali a na konci října letošního roku vyšla i v češtině antologie *Čarodějové*. Autoři vskutku zvučných jmen (Neil Gaiman, Garth Nix, Terry Bisson nebo Orson Scott Card) napsali povídky, ve kterých se zaměřili na „nejmocnější žánrové postavy“, jak je psáno v předmluvě. Tedy na čaroděje. Využívám takřka neomezené možnosti internetu a Sardenu a nezaměřím se jen na antologii jako na celek, ale i na jednu každou povídku.

Neil Gaiman – Náhrobek pro čarodějnic

Povídka *Náhrobek pro čarodějnic* se stala součástí Gaimanova posledního románu *Kniha hřbitova*. A je to znát. Kdo je Silas? Jak se dostal Nik na hřbitov? Jak je možné, že mluví s mrtvými? Tyto a další otázky si musí čtenář neobeznámený s románem klást. Ne že bychom v *Knize hřbitova* dostali na všechny odpovědi, ale... je to komplexnější. Zde je příliš mnoho nedořešených náznaků a jednotlivosti jako Slír nebo zmíněný Silas nedoplňují atmosféru povídky, nýbrž působí zmatek. V jedné rovině si povídka sílu zachovala, ale ve srovnání s její funkčností – zpomalení děje, dokreslení atmosféry – v románu jde o druhý až třetí nálev. Jediným přínosem oproti epizodě v knize je překlad Viktora Janiše. 50 %

Garth Nix – Cesmína a železo

Ale ano, ano. Garth Nix nemá špatné nápady. Ať už je to magie ve Starém království nebo třeba využití týdne v Klíčních od Království. I tady je využívá – železná magie proti magii přírodní, zapojení artušovských legend a příběhu o Robinu Hoodovi. Budiž. Ale celek? Akčně patetický blábol, který se možná snaží o postmoderní přesahy, ale hrubě se mu to nedaří. A pokud se o ně nesnaží, tím hůř. Patetické skandování davu „Meč! Meč! Meč!“ zní jako z fotbalového stadionu, případně béčkového fantasy filmu (nebo romantické středoškolské komedie), děj je jasný od začátku do konce. Ne. Tuhletu ryze hrdinskou fantasy bez špetky fantazie (dobře, až na tu magii) by dokázal napsat každý druhý vítěz okresního kola olympiády v češtině. A tím myslím kolo pro základní školy. 20 %

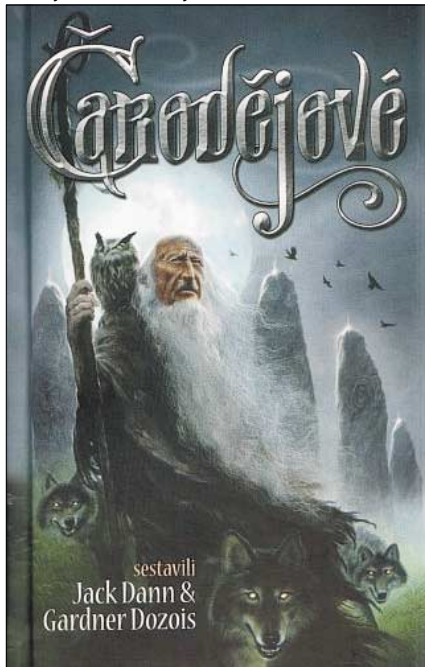
Mary Rosenblumová – Pestrobarevné vidění

Geniální nápad. A v zásadě úplně jednoduchý – stačí využít toho, co básníci využívají už tisíce let: zapojit synestezii. V tomto případě konkrétně vnímání hlasu jako barvy. A máme magii naprosto originální a novou. Co na tom, že se postupně dostá-

váme k „obyčejnému“ prolínání dvou světů. Tohle by ještě šlo. Ale co tam dělají všechna ta velká písmena? Jakmile se objeví Prvorození a je ničící úplně nejvíc nejzlejší Zoroan, jde celá předchozí atmosféra do kyttek. Škoda přeškoda nevyužitého nápadu. 40 %

Kage Bakerová – Nepřemožitelný rubín

Bezkonkurenčně nejlepší povídka sborníku. Dovolil bych si ji navrhnout na Povídku roku, bylo-li by kam. S lehkostí a nadsázkou podobající se *Princezně nevěště* nás autorka zavádí do krajiny stereotypů, kterých využívá ve dvou rovinách – v jedné je bagatelizuje, ve druhé přesahuje do našich každodenních starostí a radostí, aby skončila nikoliv pateticky, ale přece oblíbenou sentencí o tom, že největší magií je láska. Neodpustím si, abych nenastínil zápletku: ztělesněné Dobro si vezme ztělesněné Zlo, narodí se jim syn (Zlý), další syn (Dobrý) – „Nu, teď jsou aspoň věci v rovnováze. Kluci samozřejmě vyrostou, postaví se jeden druhému a zahynou ve vzájemném boji, protože tak to obvykle chodí.“ A teď si představte, jaký utrpěli šok, když se nejdřív na všem shodli a pohodlně se usadili, aby s důvěrou vyčkali věci příštích, a najednou slyšeli o třetím dítěti“ (s. 98) Nad příběhem autorka spíše letí, než že by se do něj ponořila, vše koření milým humorem (připomíná již zmíněnou *Princeznu nevěstu* nebo povídky Kelly Linkové) a s nesmírnou lidskostí povídku ukončuje. 100 %

Eoin Colfer: Ptákovina

Nejvtipnější na do komediální laděné povídce je název – *The Fowl Tale* odkazuje na autorovu sérii *Artemis Fowl*, velmi sporadicky bychom mohli polemizovat i o návaznosti na Chaucerovy *Canterburské povídky*, neboť *Ptákovina* má podobný vyprávěcí charakter i satirické narážky – a nápad: mluvící papoušek chce na středověkém dvoře získat za příběh něco k snědku. Není to špatné, ale těsně po úchvatné povídce Kage Barkerové... 60 %

Jane Yolenová – Úrok do věčnosti

Těžko říci, zda se v tomto příběhu vůbec objevuje čaroděj. V každém případě jde o silnou povídku. Silnou zejména podtextem – jejím tematickým rámcem je druhá světová válka, konkrétněji holocaust. Autorka umocňuje zážitek dětským pohledem na koncentrační tábor a znalostí židovského prostředí. Poněkud zvláštní je postava proroka Eliáše – v jistých ohledech splňuje biblickou funkci (znovu přivádí židovský národ k víře), jinde působí (sic!) jaksi potměšile, spíše jako Lilith, která je někdy považována za Eliášův protějšek. 90 %

Tad Williams – Cizincovy ruce

Cizincovy ruce představují zajímavou syntézu mezi banální a tradičním. Tradiční je motiv „potřeby nepřítele“ – bez „velkého Zla na východě“ by přece nebylo hrdinů. O něco méně tradiční (až banální) je možnost, aby se skutečně velkému čaroději zřítil na hlavu strop. A aby se tímto způsobem z velkého čaroděje stal slabomyslný mrzák se zvláštní schopností – plnit přání. Tad Williams přichází s originální zápletkou a přes méně originální pointu je povídka velmi dobře promyšlena. **75 %**

Patricia A. McKillipová – Jmenovací den

Jako by na nás zavála atmosféra Harryho Pottera – kouzelnická škola, velký Jmenovací den, kdy každý mladý čaroděj dostane nové jméno (nepřipomíná vám to Mluvící klobouk?). Bez přesahu do normálního života (matka si potřebuje odpočínout, ale dcera ani manžel ji neposlouchají a nepomáhají) by povídka nestála za nic, šlo by o průměrnou povídku ze středověkého, magií ozvláštněného prostředí. Takhle si drží určitý standard. **50 %**

Elizabeth Handová – Zimova žena

Stálý boj mezi pokrokem, civilizací a tradicí, přírodou představuje povídka *Zimova žena*. Celkově vyznívá velmi ekologicky. Kdyby ochránci přírody pocházeli vesměs z Islandu, nechtěl bych jim po přečtení povídky zkřížit cestu. **70 %**

Andy Duncan – Dioráma krajů pekelných aneb Devátá otázka d'áblova

V povídce Andyho Duncana se silně ozývá návaznost na americké jižanské spisovatele první poloviny 20. století – po přečtení jen několika málo vět máte pocit, že čtete povídku Williama Faulknera. Natolik se nářečí nezměnilo, natolik je výrazivo podobné. Pokud příběh něco není, pak obyčejný. Přečtěte si sami: *Jmenuju se Pearleen Sundayová, ačkoliv mi odjakživa říkají Pearl, a toto je příběh o tom, jak jsem se seznámila s vdovou z Domu na rovinách a jejími čtyřmi sty sedmdesáti třemi mrtvými přáteli, jak jsem si zapěla duet s d'áblovým zeťákem a jak jsem si pohněvala čaroděje tím, že jsem ho osvobodila.* (s. 207-208) Doporučuji. **80 %**

Peter S. Beagle – Tanec na Ladech

Autorovo jméno vyvolává jedinou asociaci – *Poslední jednorozec*. Není co dodat, žijící legenda epické fantasy, která nepíše zase tak často, aby i jediná povídka nevyvolala nadšení. A *Tanec na Ladech* přináší nejednu zajímavost. Především je to způsob magie (aby mohl čaroděj, o kterém je vyprávěno, kouzlit, tančit), ale i způsob vyprávění (v podstatě du-forma, která se v literatuře vyskytuje jen ojediněle), představení komponentů magického světa (slova jako *šeknát*, *šuriové* nebo *jandak*) nebo několikánásobná pointa. *Tanec na Ladech* patří k tomu nejlepšímu z celé antologie. **95 %**

Nancy Kressová – Kluk, který dělá kámen

A zase a pořád a dokola. Máme tu chlapce-outsidera, nic nemá, nic neumí, všechno je špatné... a hádejte, co se mu asi tak může v antologii s názvem *Čarodějové* stát? Zajímavé je,

že se nám tu střetly dvě povídky – Orson Scott Card postavil příběh na podobném základu, dokonce si vybral i stejnou magii – kamennou. Povídky jsou samozřejmě úplně jiné, kromě těchto společných aspektů, a příběh Nancy Kressové vyniká v jedné věci – vykreslení psychologie dospívajícího chlapce, který se vyrovnává s náhle nabytými schopnostmi, zodpovědností, novými situacemi atd. **50 %**

Jeffrey Ford – Kouzlo mantichory

O touze po nesmrtelnosti toho bylo napsáno mnoho (vzpomeňme třeba Karla Čapka a jeho drama *Věc Makropulos*). Zde je tato odvěká lidská touha zkombinována s vlastnostmi kouzelného tvora – mantichory. Popis mantichory v kombinaci s promluvami starého, pološíleného mága a vyústění do „dědičného hřichu“ vůbec není špatné. Možná je to jenom trochu málo... **40 %**

Tanith Leeová – Zinder

Jediná z povídek (hurá, opět něco originálního!), která postrádá děj, příběh. Jedná se o lyrický popis dvou životů hlavní postavy. A přestože „reálný“ život je plný strasti a útlaku ze všech stran, ten druhý, „snový“ život má v sobě eleganci, vznešenost, cosi z vlastností, které jsou přisuzovány bájným rytířům a andělům. Velmi silné. **80 %**

Terry Bisson – Vilík a čaroděj

Typicky bissonovská povídka plná zdánlivých banalit, záporných nelogičností a rekvizit jako mluvicí paneňák (mužský protějšek panenky), d'ábel v garáži, případně čaroděj schovávající se v časopise. Vlastně se nic nestane – Vilík objeví v garáži d'ábla, tak jej zastřelí. Ale toto nic je servírováno na stříbrném podnose jedinečného Bissonova vyprávěcího stylu (povídka je založena na promluvách jednotlivých postav – Vilíka, paneňáka, Vilíkových rodičů a d'ábla). Vytknout lze alespoň to, že se autorům české verze povedlo ubrat z Bissonova jména jedno „s“. **90 %**

Terry Dowling – Magikáři

I tentokrát tu máme školu pro čaroděje... a zjistíme, že vlastně žádná škola pro čaroděje není. Situace je v podstatě reálná – žádní čarodějové nejsou. Sem tam se nějaký vyskytne, ale v této povídce ne. Existují ovšem magikáři – lidé, kteří mají magickou sílu právě na jedno kouzlo. V zahradě školy – a zde se domnívám, že si autor mohl vyhrát i více – se tak nachází výtvoři magikářů jako Živá věž, perníková chaloupka a jiné. Hrdina povídky je požádán, aby své kouzlo věnoval řediteli školy, bývalému mágovi. Povídka má potenciál být lepší, než je. Škoda. **40 %**

Gene Wolf – Magický tvor

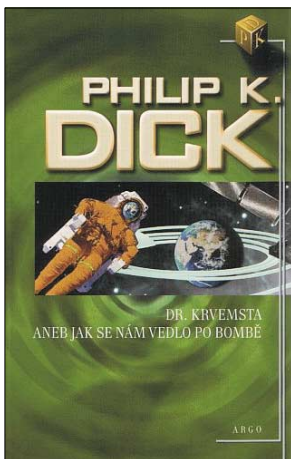
O Merlinovi už byly také napsány tuny knih. Není v lidských silách prostudovat je všechny, i přesto si troufám tvrdit, že povídka jménem *Magický tvor* je v merlinovských kruzích originálem. Stačí si pohlížet se jmény, s časem a připojit kapku magie. **70 %**

Dr. Krvemsta aneb Jak se nám vedlo po bombě

A netrvalo dlouho a před zraky Stuarta, opřeného o koště, se do ordinace vplížil první blázen dne. Byl to Bruno Bluthgelt (narozený v Budapešti), takové kulturní alter-ego Edwarda Tellera. Vlastně, ono to není alter-ego, ona je to figurka pro vúdú, homunkulus stvořený popisem za účelem magického zničení jeho obrazu. Ten pán jich měl hodně, vzpomeňme ještě dřívější eponym: Dr. Divnoláska. Zde se Dick musel inspirovat!

Je s podivem, jak hlubokou nenávist dokázal Teller vyvolávat. Kubrick z něj, z maďarského žida prchajícího před Hitlerem, udělal nacistu, Philip K. Dick jej prohlašuje za horšího, nežli byl McCarthy. Věru, neměl to otec americké vodíkové pumy snadné. Přišel s ní až po Sovětech a navíc měl tu drzost rušit kruhy amerických intelektuálů, kteří

věrní tradici Středozápadu předstírali, že problém zmizí, budete-li ho dostatečně dlouho ignorovat. Bohužel, kubánská krize trvala příliš dlouho, aby se dala proignorovat. Teller se tak stal univerzálním zástupným zlem, k čemuž se báječně hodila jeho konfliktní povaha.

Reprezentanta zla už tedy máme. A co dobro? Pan Fergusson, protože zaměstnává černochoha a invalidu? Paní Hardyová, protože vaří pro zaměstnance svého muže? Hmm, sami vidíte, že to není valné. Kdo viděl Den poté (ten starý z roku 1983 o jaderné válce, ne ten nový o globooteplu, co vede ke globozimě), nemůže být překvapen. Taková katastrofa, řeknu vám, ta prověří charaktery. Někdo zahyne, někdo se propadne do barbarství a jen v někom jaderný

oheň odhalí drahokam.

Ale dobří američtí hoši se prostě jen tak nedají a postupně to stavějí na nohy. No, není to žádná sláva, není pravý tabák, není elektrika, ale jsou auta na dřevoplyn (Dick zanedbal po výbuchu elektromagnetický impuls) a koně. Objevují se „inteligentní“ mutace psů, koček a potkanů a Američani se učí sbírat houby. Prostě oslava života na venkově. Poctivá práce a obchod, synku, to je základ štěstí! Pevná víra, že panovačné herdekbáby jsou skryté poklady, které pomohou zachránit svět, pevná víra, že postižení lidé jsou jaksi vnitřně kompenzováni svými duševními schopnostmi.

Je patrné, jak celou společností prostupuje paranoidní strach z lidí mimo komunitu. Paranoia je sice podstatou Dickovy tvorby, ale zde je jasný rozdíl mezi individuální paranoiou předkatastrofickou a kolektivní nenávistnou podezíravostí pokatastrofickou. Tak to chodí, dosáhne-li právo sotva za humna, musí být velice rychlé, aby cokoli stihlo. Prakticky se musí omezit jen na předsudky. V anotaci se psalo, že román je v zásadě optimistický. Považujete-li přitakání americkému pokrytectví za optimismus, pak bezesporu.

Do tří pět knihy se objeví jen velice málo fantastických náznaků a román připomíná ideologickou reportáž z šedesátnické Kalifornie, ale v závěrečné pětině se ukáže, že všechno je jinak a paranoia, královna světů, překryje pokatastrofickou Kalifornii závojem fantasy-noir, který světlíška sci-fi bezpečně udusí, miláši. Proto Vám nic neprozradím o muži na orbitě ani o fokomelikovi Hoppy Harringtonovi. Snad jen, že Dick opravdu neměl rád ženy a občas je dokonce patrné proč.

Vydalo Argo v roce 2009.

Jarek Kopeček

Psáno pro www.knihovnice.cz

Orson Scott Card – Otec hor

Nejdelší povídka knihy, v podstatě se jedná o novelu. Card potvrzuje postavení vynikajícího vypravěče, a přestože je příběh tradiční, až obyčejný (aneb Jak chudý chlapec ke štěstí přišel), zvláštnost magie a jazykové schopnosti autora dělají z povídky neobyčejný zážitek. **70 %**

O hodnocení a antologie celkově

Spočítal jsem si své procentuální hodnocení a vyšlo mi, že bych měl dát antologii celkově 65 %. Musím ovšem zmínit i svoje nároky – a ty nejsou malé. O čarodějích toho bylo napsáno tolik, že není jednoduché přijít s něčím novým. A to bylo jedno z hlavních kritérií – originalita. Průměrné fantasy je na kila, je třeba přijít s něčím novým, originálním, původním. Jen tak je v dnešním světě možno přežít. A pokud už nejsem původní, musím být zatraceně dobrý spisovatel (což splňuje Orson Scott Card).

Hodnocení je také ovlivněno zvnějšku – Gaimanova povídka by jistě zasloužila lepší hodnocení... kdyby neexistovala *Kniha hřbitova*. To, že má povídka Gartha Nixe 20% neznamená, že je špatná nebo že se špatně čte – čte se výborně! Ale snad už nejsme v době, kdy fantasy potřebovala být bombastická, patetická, vzbuzovat emoce na první pohled. Ne všechno je přece na povrchu.

Zajímavá je jedna věc – drtivá většina povídek má dětského hrdinu. A přitom nejde o antologii primárně určenou mladším čtenářům. Znamená to, že dospělý svět ztrácí fantazii? Že jediný, kdo může naplno vidět kouzla světa, jsou děti? Dětský pohled je jistě zajímavý (viz povídka *Úkrok do věčnosti*), ale kdo vrátí magii dospělým?

Celkové hodnocení: 80 %

Jan Křeček

Autor: G. R. Dozois, J. Dann: *Čarodějové (Magické příběhy mistrů moderní fantasy)*, Triton, 2009, 440 stran, formát: 125x200 mm. Cena pro členy klubu Trifid: 298 Kč, běžná cena: 368 Kč

Děkovná zdravice Honzy Macháčka za Vánoční dárek IK

Hlava jen v hrůze vejrá
na dar od Netopejra
a srdce zabolí:

Co je to za knížky
ňákýho Maryšky?
Takový bláboly!

Body Mass Index story

Sci-fi povídka, odehrávající se v roce 2065 za vlády Lifestyle-ve strany... Ted' mi to napsalo, že perex je příliš krátký. Co k té povídce dodat. Taký máte pocit, že všude je spousta článků o hubnutí, kaloriích, joulech a BMI? Co když se nám to opravdu dostane pod kůži a...?

10. dubna 2065 – Den fitnessu – dnes aspoň hodinku makání navíc!

Fibrella Aloisovi: Ty hajzle, nemůžeš se mi ozvat nebo se aspoň ukázat na komunikátoru, mám si to snad vysvětlovat tak, že náš vztah skončil? Přitom jsem tě včera i dnes zaměřila podle tvého čipového identifikátoru v Ghettu Obézů, no fuj, to se tam chodíš cpát kalorickějma fujtajblama nebo co?

10. dubna 2065 – Den fitnessu – dnes aspoň hodinku makání navíc!

Fibrella Aloisovi: Už je večer a pořád o tobě nevím. Dokonce i čip máš odrušenej. Vykašlal ses na mě definitivně, nebo jak? Kašlala bych na to, ale dnes jsme měli rezervaci na Metabolic Dance jako dvojice, copak tam můžu jít sama? Mrknu na komunikátor, jestli bych narychlo sehnala jinýho partnera, ale štveš mě.

11. dubna 2065 – Den značek – dnes každý slaví se svou oblíbenou značkou a dostane dárek!

Fibrella Aloisovi: Dneska jdu na Diesel párty, jdeš taky? Ale to je fakt naposledy, co si s tebou chci něco domluvit! Jestli si budeš dál hrát na Out of service a hlásit Error, tak vážně udělám to, že v komunikační síti změním náš status ze „JSOU SPOLU/STEADY“ na „ENDED“ a sebe nataguju jako FREE.

11. dubna 2065 – Den značek – dnes každý slaví se svou oblíbenou značkou a dostane dárek!

Alois Fibrelle: Ahoj, Fibrelko. Jsem totální lůzr, tak bude fakt lepší, když to skončíme. Sedím ted' skoro pořád v Ghettu Obézů, chlastám pivo, žeru buřty s cibulí a chleba se škvarkama a vůbec se nehejbu. Ale nemá cenu, abys mi za to nadávala, tak si šetři baterky komunikátoru. Na Diesel Party nemůžu, neprošel bych brankou. Teda nezkoušel jsem to, ale určitě mám vyšší BMI než dvacet, takže mě branky už na žádný místa pro Elitu štíhlejších nepustěj. A dokonce myslím, že už mám BMI přes 25, takže tím pádem nemůžu ani na místa a akce určený pro Plebejce a vopravdu mi nezbejvá než zůstat mezi Obézním povellem. Ale mně je tady dobře. Tak si mě vymaž.

11. dubna 2065 – Den značek – dnes každý slaví se svou oblíbenou značkou a dostane dárek!

Fibrella Aloisovi: Phew!!!!!! Cože, vždyť pácháš prakticky sebevraždou, a to chceš, abych to tak nechala? Vůbec tomu ne-

můžu věřit. To se nemůžeš trochu ovládnout a nežrat? A co sex? Při něm přece vydáš minimálně 300 kalorií, na tos nemyslel? Nehledě na euforický hormony a oxytocin. No já vím, ty si ted' zvyšuješ hladinu serotoninu hnusným masným žrádlem a chlastem. Ach jo, proč není takový sebedestruktivní chování trestný? Proč se takový lidi jako ty nechávají svému osudu a tloustnutí v ghettech pro Obézní povel?

Myslím, že v týhle společnosti je něco prohnílého. Prostě se s tím nemůžu smířit. Vzpamatuj se! Prosíííím!

15. dubna 2065 – Den měření krevního tlaku – dnes se určitě nezapomeň zkontrolovat!

Fibrella Aloisovi: Ty to snad myslíš vážně! Neozýváš se a zaměřuju tě pořád tam v ghettu! Krevní tlak mi z toho přišer-ně vylítnul, sto šedesát na devadesát, to je fakt hustý. Kvůli tobě si zničím zdraví. Sama nechápu, proč mi to není víc jedno. Copak bych na tebe vůbec chtěla šáhnout? Na to tvoje nechutný, disgustující sádlo, kterým seš

obalenej? Ani klacíkem! Fuj, fuj, fuj!

20. dubna 2065 – Den vítězství Lifestyle Party – před deseti lety naše společnost začala podporovat ty, kdo žijí zdravě a stylově! Nezapomeň jít k příštím volbám!

Fibrella Aloisovi: Takže definitivní konec? Jo, půdu k příštím volbám, jak mi říká komunikátor, ale budu volit radikály. Vidím, že na takový, jako seš ty, je jenhle systém moc mírněj: branky, který pouštěj na výběrový akce jen lidi s BMI pod 20, jsou vám obézům úplně ukradený. Ale proč by měla společnost tolerovat všechny ty pivní, buřtový a špekový feťáky, jako jsi ty, a poskytovat jim zdravotní péči? Radikálové tyhle závislosti prostě zakážou a bude to. Třeba pak sám přijdeš na to, co je pro tebe doopravdy lepší a prospěšnější. Jak strašně se mi ošklivíš a hnusíš! Pořád na to musím myslet, i když nechci. Copak tě vůbec nic nepřivede k rozumu?

22. dubna 2065 – Den životního prostředí – dnes vystrč aspoň na chvíli nos na čerstvý vzduch a dýchej!

Alois Fibrille: Ahoj, Fibrilko, fakt si mě už vymaž. Koukám, že ses dala na politiku, a ta je mi fakt ukradená. Je mi fuk, že nemám volební právo, protože branky propouštěj k volbám jen Plebejce, ale nás tlusťochy ne. A je mi fuk, že bych to volební právo moh získat zpátky, kdybych zhubnul. Prostě je mi to, nezlob se za ten výraz, u zadku. Tady v ghettu jsem potkal Boženku. Má BMI asi 28 a moc jí to sluší. Snad jsem tě moc nenáštal. Jsem šťastnej.

Eva Hauserová

blog: hauserova.blog.idnes.cz

Dcéra metodistického pastora strávila detstvo na cestách severným Anglickom a Škótskom, po vysokoškolských štúdiách bola osem rokov zamestnaná v rozličných vydavateľstvách, následne dva roky učila angličtinu v Taliansku a Španielsku, krátko po návrate počas choroby začala písať svoje veľké dielo. Následne pracovala ako redaktorka (redigovala kuchárske knihy). Prvú poviedku Dámy z Grace adieu napísala počas autorského seminára a vydala roku 1997 Na tomto stretnutí sa zoznámila s lektorom Colinom Greenwoodom, spisovateľom, ktorý sa neskôr stal jej životným partnerom. Greenland odštartoval Clarkovej kariéru tým, že už spomenutú poviedku poslal Neilovi Gaimanovi, Dielo potom vyšlo v prestížnej antológii Patricka Nielsena Haydena Starlight 1 (knižka získala cenu World fantasy award za rok 1997 v kategórii antológií).

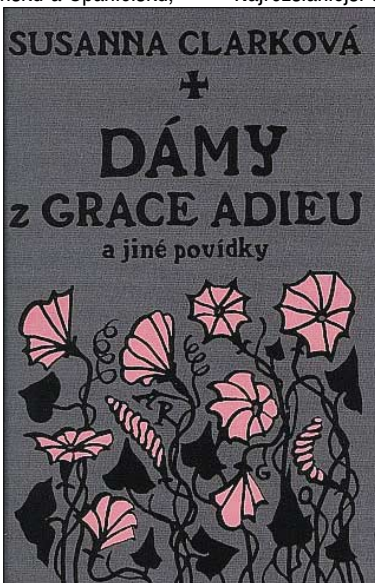
Roku 2004 vydala svoje opus magnum – román Jonathan Strande a pán Norrell, za ktorý získala cenu Hugo* (za dva mesiace predaných 750 000 výtlačkov).

V súčasnosti pracuje na druhom románe, ktorý sa odohráva v tom istom svete ako debutový, má však iných hrdinov.

Za svoje literárne vzory považuje Jane Austenovú, Charlesa Dickensa, no tiež J.R.R. Tolkiena, Ursulu Le Guinovú a Neila Gaimana.

Clarkovej poviedky sú v prevažnej miere prepojené so svetom tohto románu.

Knižka obsahuje osem príbehov a fiktívny úvod Jamesa Sutherlanda, ktorý ich čitateľom predkladá ako príspevky k dejinám mágie na Britských ostrovoch, pričom nenápadne spresňuje súvislosti spomenutým románom Clarkovej (takže nám okamžite musí byť jasné, že Clarková vo svojom diele písala o realite). Titulný príbeh, umne vložený ako epizóda do života pána Strangea, sa odohráva medzi riadkami, v náznačkoch. Trojica dám z prózy môže tak trochu pripomenúť Eastwick – sú však omnoho rafinovanejšie, distingvovanejšie a v podstate nevinné osoby popíjajúce čaj počas rozprávania podivných príbehov o premenách. Text si vychutnajú najmä pozorní čitatelia, priaznivcom tzv. priameho ťahu na bránu poity, zostanú len rozpaky.

Na vilným veršku je pôvabná verzia rozprávky o zlatej priadke, ponúka pohľad na život a ťažkosti dievčiny, ktorá väčšmi rozumie teoretickým náukám než pradeniu – akurát mne osobne nebolo jasné, prečo sa potom rozprávačka nenaučila spisovne anglicky, preklad suffolkského dialektu Viktora Janišom je ale rozhodne ukážkou majstrovstva.

Paní Mabbová prináša klasický príbeh o klatbe a jej zlomení – aj v tejto próze jasne vidíme, že teóriu relativity Einstein pri- vlen sformuloval, inak však bola dávno zjavná už v rozprávkach, stačilo len pozorne počúvať.

Najrozsiahlejší text knižky Pan Simonelli aneb elfí vdovec

vám ukáže, čo všetko môžete vidieť, ak ste anglikánskym kňazom s elfskou krvou v žilách.

Próza Tom Brightwind aneb Jak byl u Thoresby postaven elfí most sa nesie v znamení jemnej ironie. Elfí princ a židovský lekár spoločne cestujú krajinou, keď napokon vyvstane nutnosť zaplatiť dvojité mýto za prevoz rieky.

Clarková v príbehu medziiným ukazuje akým spôsobom v jej (bezpochyby jedine reálnom) svete sa elfovia začlenili do systému života britských gentlemanov.

V poviedke John Ukglass a cumbrijský uhlir musí kráľ Havran kapitulovať pred vynaliezavosťou uhlia, zvyšné dva najkratšie kúsky sú anekdoty zo života Mrárie Stuartovej a vojvodu Wellingtona.

Clarkovej poviedky sú, súhrnne povedané, písané so štýlom pre atmosféru, autorka v nich umne sprája nitky histórie, mágie a vlastnej fikcie. Miestami pôvabné, inokedy úsmevné – bez kontextu a pozadia románu však vysoko nad priemer podobne ladených príbehov nevyčnievajú, sú bez poínt, prípadne pointami odkazujú na staršie príbehy alebo širší kontext.

Poskytujú príjemné spostenie, kultivovaný jazyk Viktora Janiša, avšak nič nadmerne objavného. Ak chceme viac, bude- me musieť počkať na prípadné pokračovanie.

Susanna Clarková
Dámy z Grace Adieu a jiné povídky
(The Ladies of Grace Adieu and Other Stories)
Praha Argo 2009
preklad Viktor Janiš
224 stran
cena 279 Kč

Miloš Ferko

* Cena Akademie SFFH 2007 v kategórii Kniha roku a Najlepší fantasy a horor

Tušení podrazu

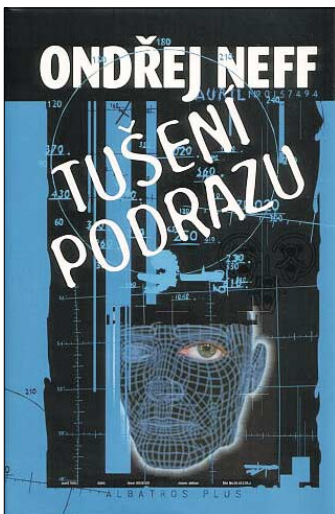
Když 25. června 1951 severokorejské jednotky vpadly do kapitalistického jihu, nebylo překvapením, že po třech měsících hnaly trosky vojsk OSN a Jižní Koreje k Pusanu. Opravdovým překvapením, zejména pro čínské soudruhy, však bylo, že již v listopadu stála vojska OSN na hranicích Číny. Za něco málo více než rok učinilo frontové kyvadlo čtvrtý kyv a bohaté tlumeno potoky krve vojáků i civilistů se zastavilo pár kilometrů severně od 38. rovnoběžky, na níž začínalo. Tou dobou v Praze promuje mladý zubař, který se za pár let octne přímo na krvavé půdě Severní Koreje. Ale nebude to první zastavení našeho příběhu. Ten začíná dříve, v Heidelbergu, v Praze a neskončí... nebo začíná v květnu 2007 a skončil...

Zaleží na tom, jak Šifru mistra Součka pojmete. Dílo mystifikátora Součka k tomu dává dostatek prostoru a Ondřej Neff, v některých směrech nástupce Ludvíka Součka, využil prakticky vše, co lze o Součkovi vědět. Není toho málo, prohlédněte si odkazy a zdroje k Součkovi na Wikipedii! Nemalý impulz k oživení porevoluční součkolologie učinil Ross Hedvíček popularizací výpovědí rudého přeběhlíka generála Šejny. I Hedvíček nazval svůj článek Tušení... I on se dostal do Neffovy součkovské knihy ze součkovského světa.

„Pánové,“ oslovil oba Kříž velebným hlasem, „vola děláte vy ze mě a to je činnost, která mi ze všech lidských aktivit vyhovuje nejméně, když vynechám polévání dehtem a válení v peři.“ Nicméně záleží na přístupu a na rozdíl od nerudného Kříže je čtenář rád, je-li – kultivovaně – balamucen a zaplétán do tajuplných příběhů, v nichž, v intelektuálním prodloužení skrze hlavního hrdinu, maří pikle nacistů a jejich následovníků a balí různé kozaté Kamily. Jde o to, jak se mu to podá.

Tušení podrazu přivádí na scénu triadvacetiletého Davida Kacera, který přichází do paláce firmy Mobilia (jak jinak, nadnárodní korporace), aby se stal testerem nové generace mobilního telefonu. Stane se přitom svědkem nechutné sebevraždy, seznámí se s Kamilou a dostane auril a úkol: nalézt ztracený rukopis Ludvíka Součka Tušení světla.

Pod Neffovým rukama (resp. třemi prsty) se rodí příběh velice spleťtý. Kacer je člověk ve fandomu zběhlý, se znalostmi nemalými, avšak již záhy začne být jasné, že na postpubertální trucu není místo a správná otázka vyvolá odpověď, kterou by tazatel rozhodně oželel – zde upomínám na hluboký exkurz do pražské galérie a komerčního polosvěta. Neffovi hraje do karet geografická spleťtost Prahy, v níž stačí ujít sto metrů, aby se člověk přesunul z jednadvacátého století do neolitu, jakož i spleťtost peripetií historických. Provařená tajemství, záhady a osvědčené tipy stále platí, myslím.

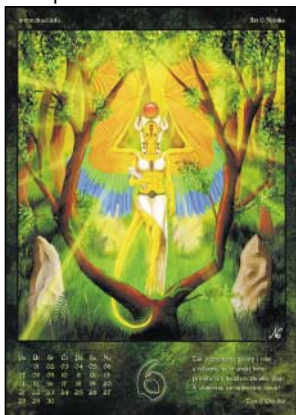

Asi by bylo nevhodné postupovat po dějové linii, jakkoli by to umožnilo zasvěcené kverulování a komentování každého kroku. Já jsem si však nevypisoval jména ulic, nehledal je na mapě a valná většina logických „vš“ mi unikla. Zaznamenal jsem jen, že ciabatta by neměla být označována za tmavé pečivo a že pátek třináctého není nešťastný až tak kvůli templářům. *A opičky zatleskaly. Jedna stáhla ručky z očí a byl to Bernard, druhá je sundala z uší a byl to redaktor Kříž a ta třetí, to byl Souček, přestal si zakrývat ústa a usmál se.*

Skvělá fabulace! Řekl bych sice, že noir styl neustálého kupení dalších a dalších zápletek a zádrhelů dovede autora až k závěrečnému deus et machina. Možná až příliš složitě, což mi neseď s Kamilou – měl jsem nastřádány v průběhu četby spekulace dickovského ražení a nakonec se ukázalo, že vše bylo mnohem prostší. Také řešení, kterým se příběh ourobovsky uzavře do sebe (viz též metazapletení v tiráži: Odpovědný redaktor: Karel Kříž). To právě umožnilo zápletkové běsnění. Ludvík Souček nikoli jako plagiátor druhořadých záhadologů, ale jako svědce vládců světa, zastíratel pravdy příliš jasně, než aby mohla být viděna. *Sbohem příteli. Končí příběh, který se nikdy nestal.* Jen jedno mi vrtá hlavou, jak mohl zemřít opičí král Hanuman, ale jeho tři proroci nepromluví, protože tazatele nevidí ani neslyší.

Vydal Albatros Plus v roce 2007.

Jarek Kopeček / Psáno pro Interkom a www.knihovnice.cz

Celý tento rok může váš pokoj zdobit originální dračí kalendář!

Řada výtvarně i textově nadaných členů Draci.info spolupracovala již na druhém ročníku Dračího kalendáře. Letos jej poprvé nabízíme i veřejnosti a to za pouhých 190 Kč. Kalendář je závěsný ve formátu A3, má 13 listů o gramáži 200g/m² a je profesionálně tištěný a vázaný. Ukázka na www.draci.info.

Chcete-li si jej objednat, stačí napsat nezávazný email na Dragarta@seznam.cz, ve kterém uvedete svoji celou adresu a kolik kusů chcete. Obratem vám bude zaslána kalkulace a potřebné platební údaje. Platit můžete převodem, vkladem na účet nebo paypal. Cena poštovného za 1 ks činí 80 Kč, 2-3 ks 100 Kč, 3-4 ks 120 Kč.

Všechny kalendáře budou odeslány do pěti dnů po přijetí platby.

S jakýmkoli dotazem ohledně našeho kalendáře se můžete obracet na Dragarta@seznam.cz

Otec ako hrdina

Konečne je tu!

Naozajstný moderný slovenský historickodobrodružný román v jókaiovskodumasovskosienkiewiczovskom štýle.

S nezaameniteľnou pečatou červenákovského dejového nasadenia.

Prichádza Kornelius Báthory. Šľachtic, básnik, turkobijca. Vojak a riadne drsný chlapík. Nečakajte ale farbisté dobrodružstvá bujarobodrého búrliváka. Možno niekedy v nejakom prequeli pod názvom Kornelova mladosť, momentálne ale ide o viac, o iné.

Kornel bojujúci s hordami Turkov v pohraničí sa dozvedá o otcovej smrti. Vracia sa na usadlosť v blízkosti Banskej Štiavnice, aby zariadil veci okolo pohrebu a zároveň sa postaral o syna, ktorého už roky nevidel.

Výchovu chlapca zanedbával, vlastne ho vôbec nepozná, chcel by sa s ním zbližiť, skôr než by však mohlo dôjsť k utuženiu rodinného zväzku usadlosť prepadne horda Turkov, vodca ktorých sa chce Kornelovi pomstiť za smrť brata. Pri nečakanom útoku hynú takmer všetci obrancovia, Kornelov syn Michal je unesený, samotný Kornel ťažko, dokonca sa zdá, že smrteľne zranený...

Následne ženie Červenák hrdinu i čitateľov presne na hranicu uveriteľnosti, v podivuhodnej dejovej vývrtke vzkriesi hrdinu, tak, že mu chcete uveriť.

A navyše aj fantasy čitateľ konečne dostane za hlt mágie, alchymie, cigánov, Žida, odvolávok na golema a staré ranokresťanské legendy.

Červenákova ľahkosť dejových obrátov je z pozadia korigovaná rokmi spisovateľských skúseností. Zjavne vidíte, že „loping“ v zápletke je dotovaný vedomosťami (odkaz na symboliku Kornelovho mena) a briskným zmyslom pre pragmatickosť – Červenák si chce a vie aj v historickom románe udržať pozornosť priaznivcov fantasy.

Krkolomný kúsok znovuvzkriesenia s množstvom prenáramne pestrých postáv a motívov by mnohým autorom zavráždil v očiach čitateľov vieru v hrdinu i román; Červenák si však počína so suverénnou bravúrou ekvilibristu deja.

Zo strže do ktorej spadol, vychádza silnejší Báthory i príbeh – a čo je dôležité, po tomto už nikomu nebude v románe pripadať čudné zapájanie prvkov fantastiky. Báthory ešte natrafí na ľudožravé a sexuchtivé rusalky v mlyne a udejú sa tiež iné podivné veci, ktoré odporúčam na vychutnanie čitateľom bez prímеси mojich slov.

Zo žánrového hľadiska sú Strážcové Varadínu historickou fantasy. Historická zložka zreteľne prevláda. S výnimkou spo-

menutej pasáže vzkriesenia sú fantasy prvky v podstate druhotné.

Nevadia ani nevytrčajú, naopak, dejovo knižku obohacujú a spestrujú, vedel by som si ale dejovú líniu predstaviť aj bez

nich. Uvidíme, ako sa autor popasuje s prepojením histórie a fantastiky v ďalšom.

Tak či onak, podstata románu momentálne spočíva v príbehu obratne umiestnenom do historických reálií. Dôkladné štúdium si autora nepodmanilo, ostal verný svojmu naturelu, nemusíte sa báť, nenudí ani chvíľočku, čitateľa nenájdu žiadnu dlhšiu opisno-vysvetľujúcu pasáž – a ak predsa, sami ju budú vyžadovať.

Nadobudnuté poznatky sú (okrem priložených vysvetliviek) ukryté v presných detailoch a reáliách cez ktoré sa dej rúti Uhorskom druhej polovice sedemnásteho storočia.

Znovuvzkriesený Báthory sa vydá na cestu za uneseným synom do Sedmohradska, kam práve smeruje najnovší nápor osmanských vojsk.

Červenák je majstrom v udržiavaní čitateľovej pozornosti, ústrednú dejovú líniu zaťažá presne takým množstvom

epizód, aby neunavil, nerozptýlil pozornosť, no súčasne neunúdlil jednotvárnosťou.

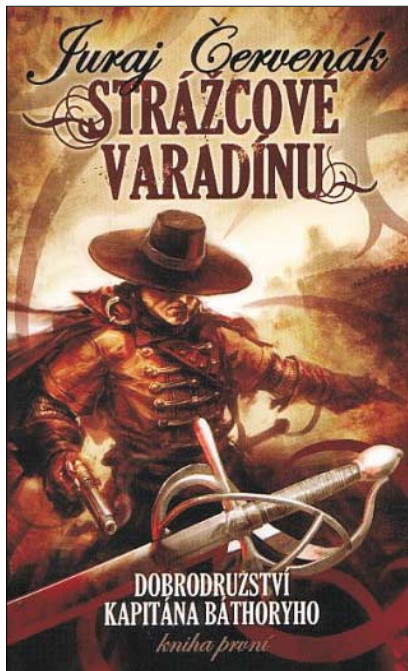
Staneme sa svedkami súbojov, prestreliiek, útekov, sprisahání v temných chodbách, obrany i dobývania pevnosti. Dej je pretkávaný úsečnými dialógmi, nesenými primerane stvárnenými charaktermi postáv.

Krokom vpred na ceste za zdokonalením povahokresby je v kontexte Červenákovho diela najmä ústredný hrdina.

Kornel Báthory je presvedčivý nielen dejovo, ale i ľudsky. Nie je to už vyimaginovaný dobrodruh iluzórnych dobrodružstiev, ale aj a predovšetkým trpiaci otec, osobnosť smerujúca k povedomiu zodpovednosti. Postava, prostredie i autorov naturel v súhre vedú k psychologickému minimalizmu a striedmosti, ktoré pôsobia nanajvýš účelne.

Inými slovami – Červenák neverbalizuje Báthoryho pochybnosti v rozhodovaní, nechá ho rovno konať, citlivejší čitateľ ale spätne nemôže neodhaliť, že čin mal zrejmú motiváciu. City sú ukryté pod rýchlosť deja, drsnosť doby i postavy, ak však vnímate naozaj pozorne, vidíte nevyslovené bez akýchkoľvek siahodlhých výlevov. V zámkách veľmi trpkého možno až osobného.

V zásade jednoduchá, no mimoriadne presvedčivá motivácia cesty za uneseným synom potláča ostatné aspekty. Medzi iným poskytuje autorovi možnosť „odideologizovať“ postavu. Kornel je predovšetkým človek-otec nie katolík a turkobijca

z presvedčenia, osobnú motiváciu zreteľne uprednostňuje pred akýmkoľvek náznakom náboženského zápalu či pronárodného páťosu.

Práve tento posun motivácie do intímnej sféry vnímam v kontexte slovenského historického románu ako veľmi dôležitý – Báthory nie je nositeľom vyvetraných ani zneužitelných ideí, stojí pred svetom sám za seba. Je v ňom, azda nezámerne, kus živeľnej zaťatosti Adama Šangalu a vypointovanej neutrality postáv Waltera Scotta, šikovne umiestňovaných medzi a mimo rozpory doby a riadených väčšími intímnymi než nadosobnými pohnútkami.

Zmieneny postoj umožní aj Báthorymu preniknúť do mnohých prostredí, ako vyplýva zo záveru románu aj značne exotických, ale viac neprezradím, čítajte sami.

Keď po odoznení strmhlavého deja listujem späť s odstupom, vynára sa v hlave samozrejme, predsa len viacero otázok a prípodotknutí.

Lahkosť diania v rukách hrdinu je niekedy nezniesiteľne samozrejmá, neudeje sa sice nič nevierohodné, na to je Červe-

nák príliš skúsený autor, stále sa ale nevie zbaviť mrhania rekvizitami, ktoré by sa možno mohli niekedy zísť.

Nepochopil som napríklad, načo boli hrdinovi v prvej časti príbehu výnimočný kôň a takmer čarodejný pes – ak nedostali možnosť výraznejšie sa prejavíť sa, v závere boli odstránení ako nepotrební – spolu s figúrkou Šimona Borlobáša, ktorá sa možno mohla rozrásť do podoby Červenákovho Zaglobu.

Lenže autor je autor, má svoje plány, neostáva nám, než sa nechať prevkapiť.

V každom prípade, Červenák napísal svojej povesti hodný v slovenskom kontexte nadpriemerne kvalitný historickodobrodružný román, na ďalšie časti ktorého netrpezlivo čakám a verím, že sa v čo najkratšom časovom horizonte objaví i v slovenskej verzii.

Miloš Ferko

Juraj Červenák: Strážcové Varadínu (Dobrodružství kapitána Báthoryho, kniha prvni), Brokilon, Praha 2009, preklad Robert Pilch, 442 stran cena Kč.

Interview k výročí revoluce se Zdeňkem Rampasem

Pechy ze Sardenu mě onehdá požádal o odpovědi na pár otázek s tím, že je bude zveřejňovat ve výročních dnech listopadového převratu. Asi pod vlivem stručnosti vyžadované v Pevnosti a jiných tiskových médiích jsem se držel zkrátka, jiní dotazovaní ale dodali dlouhé a zajímavé texty, které se časem pokusíme přetisknout, abychom po letech věděli, kde je najdeme.

Pamatujete si ještě, jaká očekávání jste vkládal po listopadu 1989 do budoucnosti osobní i budoucnosti česko-slovenské fantastiky?

Doufal jsem, že trendy osmdesátých let budou pokračovat i nadále.

Že poroste množství i kvalita domácí produkce, že se autoři SF vysloví k období totality a vytěží maximum z této v civilizovaném světě neznámé zkušenosti. Že to bude nějaký scifiista, kdo napíše ten *Velký román, na který jsme všichni čekali*.

Naopak jsem očekával pokles úrovně Ceny Karla Čapka, která v době publikační svobody zákonitě přestala být přehlídkou toho nejlepšího, co v daném roce vzniklo.

Došli tyto sny naplnění?

Co myslíš Ty, Pechy? :-)

Ale vážně, velký román vznikl, napsal jej František Novotný, ale už dlouhé roky zůstává osamocen, i když vím nejméně o dvou dalších, které se snad blíží k vydání, a pak by se rok 2010 stal významným rokem české SF.

Jinak masová produkce odpovídá tomu, co chtějí masy (byť v našem případě jde nanejvýše o tisícovky čtenářů), takže místo literatury se u nás píše popkultura. O tom jsem tedy nesnil, ale dalo se to očekávat.

Osobní ambice jsem neměl žádné, naše generace dinosaurů své účinkování na krvavé lísce české SF a fandumu vždy

chápal jako službu, takže jsem se v této oblasti vyhnul všem zklamáním.

Mohl byste nám povědět, co za posledních dvacet let považujete za největší úspěch, jak z osobního hlediska, tak z pohledu na fandomové dění?

Že tolik fanoušků mohlo realizovat své sny, stát se nakladateli, vydavateli, autory, recenzenty a redaktory SF a fantasy.

Také mě těší vznik a fungování Akademie SF, fantasy a hororu.

A největší neúspěch?

Že tolik fanoušků mohlo realizovat své sny, stát se nakladateli, vydavateli, autory, recenzenty a redaktory SF a fantasy, ale nedokáží pracovat profesionálně.

Mrzí mě, že český a slovenský fandom nedokáže (ještě) více spolupracovat. Máme si hodně co dát, mnohdy jedni procházejí něčím, co už druzí mají za sebou...

Stejně tak mě mrzí roztržitost fanouškovského hnutí podle subžánrů...

Zajisté máte celkem jasno, kam chcete nadále směřovat. Povězte našim čtenářům, co chystáte? Co od Vás mohou očekávat do budoucna?

Dokud budu vydávat Interkom, lze ode mne očekávat jen málo co dalšího, bere mi nějak čím dál více času.

Na závěr by nás zajímalo, jestli máte nějaké přání, které se zda být v současnosti spíše námětem pro vědeckofantastickou literaturu a nepředpokládáte, že by v nejbližších letech došlo naplnění.

Zdvořilost na internetu :-)

Pechy

Neřešitelná rovnice

Neřešitelná rovnice je kniha o spletné pouti za řešením algebraických rovnic (to jsou ty s mocninami). Mario Livio dokázal na tento intelektuální zápas lidstva navěsit historii objevu teorie grup a obecně symetrií, které grupy popisují. Zatímco zasloužilci je tento podivný propletenec jasný už teď, ostatní čtenáři prohlédnou netriviální souvislost mezi teorií grup, řešeními rovnic a symetriemi v přírodě po jejím přečtení. Návdavkem se jim dostane poučení o krušných životech matematiků a zjištění, že rovnice jsou řešitelné, ale jenom občas vzorcem. Jedinou neřešitelnou věcí tak zůstává ilustrace na přebalu.

Livio si v Česku udělal dobré jméno už svou předchozí knihou Zlatý řez a ani touto si ji nezkaží. V úvodu píše, že již od školních let jej fascinoval život a dílo Évarista Galois, a proto se rozhodl o něm pojednat. Nu, a jaký by to byl světec bez pořádné legendy? Legenda však v pojetí Liviové rozkošatěla. Pro radu si šel k Dysonovi, Weinbergovi, ba i Wittenovi, mimo jiných tedy. Z toho, k jakým lidem si může dovolit chodit pro rady, je zřejmé, že Livio není jen tak někdo. Je to astrofyzik, dle záložek přebalu vedoucí jedné ze skupin ovládajících Hubbleův vesmírný dalekohled, který se psaním populárně-naučných knih baví.

Nicméně, řekl bych, že tentokrát snahou napsat vše záživné dosáhl místy kvalit dortu pejska a kočičky. Prvé dvě kapitoly probírají roztodivné symetrie od optických klamů po intervaly v hudbě, tvary v přírodě i permutace. Slavné triky s velkými výdělky v kasinech přechází do symetrií v kvantové teorii. Po této směsi, dosti náročné, následuje smolně počátek řešení rovnic od starého Sumeru, čili rovnic lineárních a potom kvadratických. Livio vede postup hledání vzorců pro řešení přímo v textu, což mi po předchozích kapitolách zase přišlo rozvláčné a nudné. Naštěstí přichází rovnice kubická, jejíž řešení by samo vydalo na román. Příběh jejího řešení v renesanční Itálii je horror nad jiné. V roce 1545 publikoval Girolamo Cardano knihu Ars Magna, která uveřejňovala vzorce pro řešení rovnic třetího a čtvrtého stupně. Tato řešení vycházela z práce Scipiona dal Ferro a Tartaglii, kteří je odvodili nezávisle a týkal se určitého typu kubické rovnice. Obecný důkaz řešení podal žák Cardana Lodovico Ferro.

Na řešení rovnic pátého stupně si pak bylo potřeba počkat dalších 250 let. Ne že by se nikdo nesnažil. Nejprve si Rafaelo Bombellini uvědomil význam odmocnin ze záporných čísel – imaginárních čísel. Cardano na jejich existenci také narazil, ale chápal je jako zlo, které je potřeba ignorovat, dal jim dokonce dehonestující jméno „sofistická čísla“, aby bylo patrné, že jsou pro kategorii lidí, označovanou „špekulant“ či hůře. Kvintická rovnice ve své obecnosti však odolávala a vše připomínalo starší dobu, kdy velikáni objevovali vcelku vrtošivé některá řešení. Lagrange ukázal, že řešitelnost závisí na symetrii řešení vůči permutacím. Teprve roku 1799 Gauss ukázal, že rovnice n -tého stupně má n řešení.

Mezi dalšími matematiky se pomalu blížíme ke dvěma velkým tragickým osudům knihy, ke dvěma tvůrcům teorie grup a důkazu neřešitelnosti kvintické rovnice vzorcem. Prvých z nich je

Niels Henrik Abel, chudý Nor, jehož pronásledovala bída a smůla tak důkladně, že zemřel na tuberkulózu dříve, než pro něj jeho přátelé a kolegové našli slušné místo. Ještě o šest let méně prožil konečný řešitel problému, zda je či není daná kvintická rovnice řešitelná radikály (tj. vzorcem) Évariste Galois. Jeho životopis je v knize mnohem delší než Abelův, jistě proto, že mladý zapálený revolucionář skýtá svou konfliktní a výbušnou povahou pestřejší látku k rozboru než plachý a nemocný Abel. Abelův osud však zapůsobil na matematické veličiny doby alespoň v tom, že Galoisovo dílo bylo vydáno a zahrnuto do výuky. Ztracená práce zasláná Abelem do soutěže v Paříži byla nalezena v roce 1957 ve Florencii. Historie ztracení rukopisu je ovšem nedílnou součástí i jeho životopisu.

Následuje další výkladový zlom, po dějinách algebry dochází na teorii grup samotnou a Livio v jedné kapitole dojde až k nástinu Galoisova důkazu řešitelnosti kvintické rovnice. Zde se také začíná do výkladu přidávat geometrie, tuším, že Felixem Kleinem, který ji prohlásil za výraz symetrie prostoru. V kapitole však dojde i na další propojení grup a permutací v Caleyho větě, podle níž je každá grupa izomorfní s patřičnou grupou permutací. Když už jsme u izomorfii, Klein ukázal, že grupa symetrií dvacetistěnu a Galoisova grupa řešení kvintické rovnice jsou izomorfní.

Možná, že to tak nevypadá, ale takováto algebra už není elementární a je překvapivé, že Livioův výklad je stále velice srozumitelný. Zůstává jím stále, cestou přes teorémy Emmy Noetherové svazující symetrie prostoru a času se zákony zachování a lieovy grupy na cestě k teorii strun. Krátký životopis Solphuse Lea dává opět nahlédnout do bažiny mezilidských vztahů ve vědě 19. století. Definice jednoduchých grup a klasifikace jednoduchých lieových grup je již úvodem do supersymetrií.

Po grassmannových číslech provede autor nečekanou odbočku do biologie a evoluční teorie, aby se rozeplal o evoluční psychologii, naneštěstí o teorii „švýcarského nože“ Toobyho a Cosmidesové, která byla opuštěna. Jakkoli je zde mnoho zajímavých biologických zjištění, přijde mi tato část velice neorganická, neboť autor se po té opět vrátí k narušení symetrií a čistě matematickým klasifikacím jednoduchých grup. Závěrečný, již druhý návrat k životu přináší cenný statistický důkaz, že géniové jsou vadní a že nad IQ120 inteligence a tvořivost nekoreluje.

Liviova kniha obsahuje kvalitně vyloženou velice pokročilou algebru – teorii grup i s patřičnými odkazy fyzice. Tímto je zcela výjimečná, ovšem jistě mouchy také má, jak jsem zmínil. Dodatky obsahují řešení soustavy lineárních rovnic, do veršů zakódované Tartagliovo řešení kubické rovnice a osm dalších problémů, ukazuje to, že kniha je výkladem pro začátečníky i značně pokročilé. Jen k hořekování nad studiem možků géniů bych si dovolil poznamenat, že je opravdu škoda, že Einstein neměl statisticky významný počet hlav, dejme tomu pět, to by se jistě hledaly změny vedoucí ke genialitě mnohem lépe!

Vydalo Dokořán a Argo v roce 2008.

Jarek Kopeček

Psáno pro www.knihovnice.cz

Anální vesmíry

Jan Stern má neobvyklý cit na nepřehlédnutelné, konfliktní názvy a s každou další knihou se jen zlepšuje. Jako obyčejně se přitom věnuje celkem běžným „problémům dneška“ a lidské existence vůbec, což by ovšem bez správně vybrané terminologie nečetl vůbec nikdo. Bezesporně tak postupoval i samotný Freud, který je nepopíratelným východiskem Sternovy kulturní psychoanalýzy, respektive je zdrojem mnoha konceptů a paradigmát Sternem užívaných. Stern si Freudova stádia vývoje osobnosti převedl na její složky (což ostatně není nic proti ničemu). Orální složka pak odpovídá za narcistní zabývání se sama sebou, anální za oidipický vztah k moci a autoritě a genitální za opravdové interpersonální vztahy. Mnoho slovy porážené orálně-anální univerzum pak není ničím jiným než výzvou k dospění a odložení dětských vrtochů, a to, jak víme, není vůbec snadné.

Snadné si to nedělá ani autor a již v úvodním vymezení se kolem sebe kope jako kobyla v posledním tažení. Knihu sice vyhlašuje za „novou bibli ateismu“, avšak na téže straně se dovolává nezbytnosti existence samostatné psýché, něčeho, co není *ani tělem, ani mozkem, ani vnějším vlivem*. Obdařen duší ale odmítá základní předpoklad náboženství – boha a vyzbrojen postmoderním arzenálem pronásleduje rozum objektivistického druhu i magii. Jistě, chutí máme na výběr a stačí trocha klidu na práci a každý lokální systém korupce a protekce se rázem zdá být univerzálním řádem světa, než si nabije hubu na nedostatku vložek nebo černých raperů. Klidně však připustím, že bojem proti tzv. „(právně) zesnulé sociobiologii“ chce Stern vyjádřit jen odpor k roztodivným vykladačům ne-přirozené porážky nacismu či různým náboženským fundamentalistům, kteří dojeli jen na to, že potřebovali vyvolávat války a došly jim bezbranné oběti. Opravdu tomu ale nevěřím, neboť argumentaci zde autor připomíná americké konzervativce, kteří sice ječí, že člověk se nevyvinul z opice, ale ropu hledají podle schématu, do kterého patří právě ty opice a nikoli dobrotivý Bůh, který dal zemi vyvoleným. (Právě proto ostatně padla opravdu fundamentalistická křesťanská teologie v USA a zbyl po ní pokřivený záprtek kreacionismu, protože s vírou v sedmidenní stvoření můžete česat bavlno, ale ne vlastnit a hledat doly na měď.)

Nechme však premisy! Stern má dar pojmenovat problém, což nádherně dokumentuje příklad anarchie dnes: *Symbol už nic nezastupuje, sám symbol se stal jediným významem hnutí proměněného ve styl. Zajisté i neuznávání hranic oidipických států a kosmopolitismus patří do anarchického politického arzenálu, zde jsou anarchisté zjevně bratry neoliberálních globalizátorů. Hitler, de Sade, noví anarchisté, ti všichni volají po zrušení všech rozdílů. Není a nesmí být hranic mezi ničím a nikým.* Je jistě zajímavé, že tutéž filipiku vede na svém blogu Semín z pozice katolického fundamentalismu. *Svoboda je zde*

politickým pojmem zastupujícím infantilní omnipotenci děložního boha.

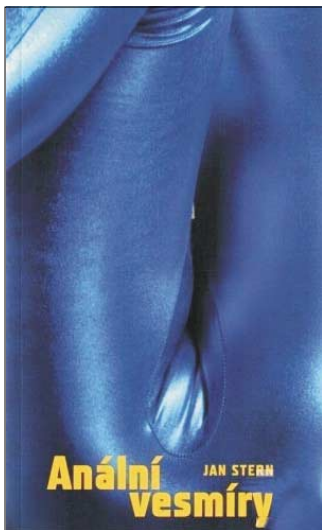
V prvním eseji dokonce autor obhájí pokrokovou podstatu Bible (tedy Nového zákona) a kabaly: *Kde „vše má význam“, jak tvrdili kabalisté, již nemůže platit, že „vše je ve všem a lze se v tom rozpustit“.* Ježíš hlásal překonání oidipovského, které vždy hrozí zmnožením obran (před regresí k orálně-anální říši) a může dovést člověka až k oběsi. Kdyby se to nejmenovalo „Prd svatý“, asi by to věřící ani neurazilo. Naopak Židé pak Ježíše vinili z toho, že se zbožštěním dopustil regrese k omnipotenci. Autor však jde dále a záhy se dovíme o Freudovu názoru na epilepsii, jak ho vyložil v brilantním spisku... A právě zde vidíme, jak celá psychoanalýza padá do žumpy omnipotence díky své ambici stát se teorií všeho a vykecat i řešení zlomené nohy. Ale on nikdo neodkecá ani tu epilepsii a my sledujeme, jak si šaman propokl buben z nočníku... Neznamená to, že předtím si nepoložil správné otázky a nalezl zajímavé souvislosti.

Stern se vrhá do hledání orál-analýzy (tedy dětsky omnipotentního postoje) všude, v církvi, ve schizofrenii, v tarotu i moderní kultuře. Začneme křesťanstvím. *Křesťanství*

překonal tak samozřejmě démona orality, že již nemuselo přehazovat přes sousto žádnou třídicí oidipovskou síť. To je další chvála, tentokrát zaměřená na překvapivě slabou potravní regulaci v křesťanství – maso nemusí být speciální, prostě stačí, že nám chutná (když se zrovna smí jíst, t.j. není půst). Stern vidí problém jinde, v klanění se před dítětem, v regresi Ježíše na Ježíška. To má své následky:

1. dítě je vrcholným sexuálním objektem
2. dítě je magický předmět
3. dítě je nenáviděno.

Podobnou triádu nachází i pro zbožštění matky. Jezuitské uctívání Marie „samé o sobě“ považuje za vítězství pohanské, mateřské bohyně. Hon na čarodějnice je pak honem na matčin stín (v terminologii jungiánské) a bez obětí není magie. *Magickou silou zkrátka disponuje všechno, co je předoidipovské, všechno, co popírá pohlavní diferenciaci.* Zde bych si dovolil připomenout, že podle Tao te ťing je magií nepostižitelné, co je přirozené. Z tohoto vcelku všedního štourání do teologie Stern doloje další perlu: *Paradoxní role „posvátného slova“ v magii, či přesněji posvátného zvuku, vyvěrá z pokusu navrátit se k řeči, která existovala před řečí – mytologicky k „prařeči“, původní řeči spojující všechny jazyky, mysticky k „enochiánskému jazyku“, jazyku andělů, reálně – k dětskému žvatlání.* Na to Stern (převážně) odmítne spojení řečových struktur s geny, čímž de facto vyvstane potřeba, aby každá matka byla vševedoucí bohyně nebo potřeba grofovského kosmického vědo-

mí. Mám pocit, že Sternovi se podařilo napsat knihu, která jej přečetla, a to poněkud více, než bývá zvykem.

Každopádně lze souhlasit s tvrzením, že *hlas je před-úd*. Poněvadž každá omnipotence je založena na impotenci. *Magie je tedy, zdá se, siamským dvojčtem perverze*. Zde, jak již laskavý čtenář tuší, půjde do tuhého.

Přeskočme teď kapitolu věnovanou tarotu a schizofrenii, v níž je ukázáno, že orálně-anální perverze může být záchranou před schizoidní (narcistní) pozicí, a pokračujeme ve studiu mágů. *Androgynská pozice, nikoli náhodou ideál magiků, není o integraci protikladného, ale o maškarózním pokusu se k protikladům vůbec nevydat, neboť „já jsem úplný“*. *Androgyn je falus přestrojený za ženu*. Odtud se vyvine hledání standardních vzorců ženského chování a nakonec i varování před odvřením starých vzorců ženského štěstí, neboť mužské štěstí „chlapců s vaginou“ bude muset někdo draze zaplatit – autor se domnívá, že jejich děti. (I to je postoj velice pravicový, to asi autor nebude číst rád.) Od kritiky žen s mužskými vzorci chování se pochopitelně dostáváme k homosexualitě. Stern ji odvážně rozčlenil na několik skupin. Chyťte přitom vynechal dvě zásadní: Homosexuály od přírody, kteří by třeba, intelektuálně vzato, ani homosexuály být nechtěli, kdyby mohli volit, a prostitutky, kteří tak činí pro peníze. Těžko totiž uvěřit, že se někdo vydá na homosexuální dráhu ve 40, poté, co vychoval dvě děti, jenom proto, že nezvládl dospívání a zvnitřnění otcovské autority.

Pravým cílem knihy je všemožné rozkrývání análně-orálních omnipotencí. To nejlépe ilustruje Sternova od Freuda přejatá premisa: *Viděl jsem dětství a vidím jej jako d'ábla, který na nás stále číhá. Dětství je neuroza, dětství je jediné skutečné zlo světa, dětství je sebestřednost i sebestředný sexus. Dětství je prokletím psychotiků i nejuctívanějším falešným bohem. Orálním Molochem., který nás požírá. Análním prstem moci, který nás ovládá*. Již dříve autor citoval z tohoto svého vyznání při rozboru sadomasochismu (spojujeme, protože orálně-anální univerzum je nedělitelné): *dětskou teorii, že funkcí penisu je způsobování bolesti a ponižení*. Ačkoli se to

nezdá, tato část byla o roli kultury a jejím vztahu k perverzii: *Kultura je porážkou perverze za cenu toho, že perverzi vždy předává své žezlo, proto morálku určují pedofilní kněží a o svobodě káží feťáci...*

Množství příkladů, filmů, knih, pohádek, seriálů v následujících kapitolách je vskutku grandiózní. Autor dokonce analyzuje své milené vegetariánství! Mezi řádky, ale i na nich lze vyzozorovat, že Stern není jen analytikem, který chce rozebírat, jeho motivace je ryze politická, svým rozkrýváním orál-analýty, ukazováním na touhu po omnipotenci (čili dětinskosti) se snaží též zdůvodnit, proč byl poražen socialismus. A našel odpověď: neposkytl dostatek falešného, lesklého pozlátka, proto byl dospělý (genitální) socialismus poražen preoidipským kapitalismem reklamy a kýče (prodeje nejlevnější slasti – infantilily).

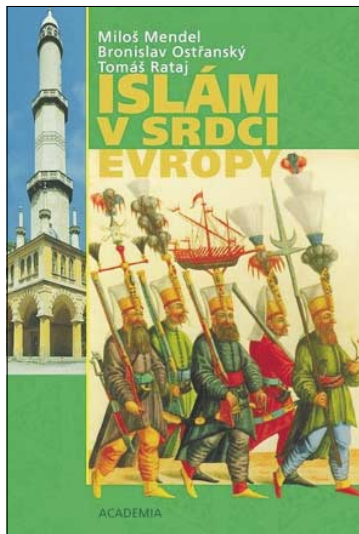
Reklama vyrábí z výrobků fetiše (a ze symbolů styly, jak víme z počátku, pokud jsme cestou neomdleli). *Fetiš je nejimaginativnější a nekomplexnější pokus lidské psyché uchovat orálně-anální v realitě dospělého světa*. Nakonec se text jaksi zlomí a fetiš se stává nástrojem prolomení k druhému, ba slouží jako zesilovač vnímání druhého, blízkosti, dotyku. Sám nevím, jestli se Faust stal Mefistotelem nebo jestli po sobě čtu špatné výpisky, avšak jako grandiózní tečku za tímto hutným a v podstatě velice sevřeným ideovým systémem to dokážu pochopit.

Shrňme si závěrem mé chápání smyslu knihy. Stern hovoří rouhavými slovy, avšak zvěstuje potřebu dospět, vymanit se z dětských chtění, závidění a mstění. Jakkoli se to může zdát nadnesené, přináší do Česka cosi, jako je pravoslavná tradice jurodivých proroků. Vždyť i Blažený Vasilij pobíhal po Moskvě nahý a děsil šlechtičny penisem. Na rozdíl od nebožehého Vasilije je zбоhatlická chátra ani neutluče ani mu nepostaví chrám. Je to marný boj se společností, která deklaruje udržitelný růst, tedy hmotnou obdobu prvotního orálně-análního přání stále rostoucího uspokojení.

Vydal Malvern v roce 2008.

Jarek Kopeček

Psáno pro www.knihovnice.cz

Islám v srdci Evropy

Česká republika tvoří prostor, který byl v průběhu dějin ovlivněn islámem velice slabě. Islám a jeho stoupenci se k nám dostávali vždy spíše zprostředkovaně a české dějiny ani národní kulturu bezprostředně neovlivňovali. V tomto ohledu jsme v Evropě raritou. Tím spíše platí: Chceme-li se považovat za součást multikulturní demokratické Evropy, nezbyvá, než abychom se seznámili i s historickými okolnostmi, za nichž se ve většině evropských zemí islám etabloval, učinili takové kroky, které pomohou českou společnost připravit na reálný styk s islámem, a období adaptace se snažili překonat bez vážnějších prohřešků proti pravidlům, které již platí v integrující se Evropě.

Tolik z předmluvy Miloše Mendela, která alespoň mně, pamětníkovi připomíná dobu, kdy nám bylo vštěpováno přesvědčení a historické zákonitosti vítězství komunismu na celém světě, a tedy i zbytečnost jakéhokoli úsilí o to, aby to dopadlo jinak.

Zbytek knihy však přináší velice podrobný a fundovaný souhrn všech i zdánlivých maličkostí, kterými se islám srdce Evropy nějak dotkl. Snad jen, aby se autoři nemuseli dopouštět nějakého srovnávání a tím i politické nekorektnosti či náboženské netolerance, se z knihy dovítá až pozoruhodně málo o tom, co je to Islám sám o sobě.

M. Mendel, T. Rataj, B. Ostřanský: *Islám v srdci Evropy*, Academia 2007, 504 str., 445 Kč

Civilizační šok: Vyprávění pojaté jako příručka pro potenciální emigranty

Část dvacátá třetí: Zoologie, botanika a domácí mazlíčkové

Jsou jisté reálie amerického života, které člověk nevstřebá ani pilným studiem hollywoodské filmové produkce. Českým prostředím kondicionovaný mozek například není schopen předvídat odlišnosti americké přírody. Zdá se to zvláštní, vždyť už ze školy víme, že USA jsou zatraceně velká země rozkládající se od arktického až k subtropickému podnebnímu pásu. Přesto nám do důsledků nedochází, že až navštívíme o dovolené biotopy velehor, ledovců, pouští a tropických pralesů, můžeme potkat verbež, která dokáže pořádně naleptat náš imunitní systém a duševní stabilitu.

Než se na vandru v Arizoně někde u Tusconu (čti Tüsonu) uložíte večer na lavičku v parku, je dobré doplnit krabičku poslední záchrany o sérum proti chřestýšům a škorpiónům. A až budete na Floridě na předměstí Miami (čti Majami) oplachovat prach cesty v nevinně vyhlížejícím jezírku, uvědomte si, že stojaté vody jsou zamořené aligátory. Někteří mají přes čtyři metry a nepohrdnou ani soustem velikosti vašeho syna.

Tuhle kapitolu věnuji rozdílu v české a americké zoologii a botanice pro poučení potenciálních vandráků, turistů i emigrantů. Dřív než zakoupíte zimní sídlo na Floridě nebo Kalifornii, přečtěte si následující řádky.

Ža exotikou v USA není nutné jezdit na jih. Jestli máte zálibu v ornitologii, vyřádkíte se i u nás v Massachusetts. Na obloze jsou běžně vidět velcí dravci, včetně kondorů krocánovitých. Jeden kolem nás při horolezeckém výstupu plachtěl tak blízko, že jsem se bál, že vedoucí lezec při pohledu na dvoumetrovou příšeru zpanikaří a odloupne se ze skály. Mezi jinými exoty jsou tu vidět i kolibříci, zvlášť jestli si před okno nainstalujete speciální krmitko s cukrovou šťávou. V Arizoně nebo Kalifornii jsou kolibříků mraky, takže vám časem zvěsdní.

První zimu v Massachusetts spatřila moje žena z okna bytu jasně červeného ptáka s chocholkou a obcházelá partaje s otázkou, jestli někomu neuletěla korela. Starost, aby papoušek na sněhu nezmrzl, byla zbytečná. Byl to běžný kardinál červený (Northern cardinal), který v Nové Anglii i přezimuje.

Po první cestě na Floridu a po nadšení z želvy jsme zjistili, že želvy pestré (Painted turtle) se vyhřívají na kamenech kolem každého jezírka i v Massachusetts. Často potkáte i mohutnou kajmanku dravou (Snapping turtle). Když ji v návalu lásky ke zvířatům budete chtít pohládit, ukousne vám na oplátku prst. Proto se jí říká Snapper neboli chňapák.

Mořskou flóru a faunu nemusím zvlášť vypichovat, ta suchozemcům přijde exotická vždycky. Z pobřeží Mysu treska (Cape Cod) se dají běžně zahlédnout velryby, třeba jen sto metrů od pláže. Tulení se často zatoulají i do rušných přístavů velkých měst a koukají z vody na výletní lodě jako Čapkovi mloci. V chladné vodě Atlantiku se plácají delfíni a ryby nevidaných tvarů (potkat třímetrovou mantu atlantskou – Manta ray – je docela zážitek). V solných rákosových močálech Massachusetts se dají najít zakroucené (živé) lastury jako z Burianových ilustrací prehistorického oceánu. Taky se tam hemží krabi podkovoví (Horseshoe crab), kteří vypadají jako kříženec trilobita s prvním vývojovým stádiem Vetřelce. Rodokmen nevlastní, ale mají modrou krev (používají pro přenos kyslíku měď místo železa). Až nějakého v bahně potkáte, nelekejte se. Přes hrozivý zjev se dají snadno chytit a jsou neškodní.

Příměstské oblasti v Nové Anglii jsou jedna velká džungle. Domy jsou rozseté v krajině relativně hustě, ale prostor mezi

nimi a dálnicemi zabírají nedostupné mokřiny. Nerostou tam vlídné lesy jako v Čechách, spíš neprůchodná divočina. Díky tomu, že tam nikdo neleze, žije uprostřed urbanizované krajiny překvapivé množství divokých zvířat. I za naším domem máme takovou zarostlou bažinu plnou lišek, kojetů, srnek, mývalů, vačic (opossum) a skunků. Situace, které při střetu chlupáčů s lidmi nastávají, líčí přiléhavě animovaný film Za plotem (Over the hedge).

V Čechách jsem tchoře ještě neviděl, a tak nevím, jestli zapáchají stejně jako jeho američtí kolegové. Skunky v Massachusetts potkáváme nejčastěji na silnici, tedy placaté. Ze začátku jsme nechápali, odkud se v autě bere ten kořeněný odér, ale pak jsme si ho spojili s černobílou kožešinou s traktorovým vzorkem pneumatiky přes záda, kolem které jsme právě projeli. Když se vám podaří hopnout autem přes čerstvou mršinu, je nutné ho nechat vyvětrat týden mimo garáž. Jinak si zanesete do domu takovou vůni divočiny, že se vám o ní ani nesnilo.

Razance skunčího spreje vzbuzuje zasloužený respekt. Před pár lety jsme kempovali v chatičce na ostrově Martha's

Vineyard. Když se začalo smrákat, vylákala vůně barbecue ze skryší asi deset vypasených skunků. Začali mlsné obcházet čmoudící grily a kupodivu nesmrděli, ani když se přiblížili na pouhých pár kroků. My jsme se stáhli do chaty, ale naši zkušenější sousedé se nedali vyvést z míry. Grilovali dál, a když některý skunk docupital až k ohništi, nonšalantně ho odkopli stranou. Skunkové si asi nechtěli kazit vůni večere, takže nikoho nepostříkali. Zásah skunčím sprejem prý vyžaduje spálit všechno oblečení, oholit tělesné ochlupení a naložit se do vany rajčatové šťávy. Ta jediná prý dokáže odér neutralizovat.

Tihle zkontrolí skunkové jsou nepříjemně vlezlí. Jednou jsme večer čekali, až nás v restauraci obsluha usadí, když se z lesa přibatočila černobílá šelmička a opřela se packami o prosklené vstupní dveře. Nikdo neměl chuť ji odhánět, a protože se další hosté nemohli dostat dovnitř, dostali jsme protekční stůl.

Doma pečlivě zavíráme dveře do garáže, protože se bojíme, aby si tam skunkové nezvykli nocovat. Stejně tak zakrýváme na noc i pískoviště pro děti. Skunk, co žije za barákem v lese, nám pravidelně zasmradňuje zadní dvorek. Nevím, co tím sleduje, zřejmě si jen značkuje teritorium, ale když se udělá, je to cítit i skrz zavřená okna.

V zimě nastává problém s veverkami. Rády v mrazivém počasí prolezou podvozkem zaparkovaného auta a tulí se k teplému motoru. Než nastartujete, je vhodné poplácat kapotu. Pokud spící veverku nevarujete, může se natočit na klínový řemen a vylágruje vám vodní pumpu a chladič.

Naše problémy se skunky a veverkami blednou v porovnání s životem na Floridě a jinými státy na jihu. Jak domy postupně vytěšňují původní bažiny, divoká zvířata se pokoušejí vydobýt něco ze ztraceného životního prostoru zpět. Aligátoři jsou teritoriální potvory a dorůstající plazi si musejí najít svůj vlastní plácek k životu. Díky tomu, že celá Florida je protkaná kanály, dostanou se prakticky všude. Možná si ještě pamatujete, jak si čeští podnikatelé v devadesátých letech pečlivě prohlíželi podvozky svých aut (kvůli nastraženým bombám). Poté, co nakoupili haciendy v USA, se jim ta praxe hodí. Před koupáním v bazénu na Floridě je nezbytné se ujistit, jestli se vám tam přes noc neusídlil nežádoucí nájemník.

Jednou jsme kempovali u Mexického zálivu a spadl nám míč do přilehlé stoky. Raději jsme ho oželeli. Na opačném břehu, pár metrů od nás se opalovali aligátoři a my věděli, že spánek jen předstírají. Na tomto místě musím varovat pivaře, kterým se v noci v kempu nechce hledat sociální zařízení a chodí za chatu. Na Floridě je jistější ujít pár kroků navíc.

To, že aligátoři patří na jihu USA k běžnému koloritu, vám dojde i při prohlídce centra NASA na mysu Canaveral. Když vás autobusem vezou mezi bažinami ke startovacím plošinám, řidič vám ukazuje jednoho za druhým a má je pojmenované. Aligátoři mají lepší výhled na starty raketoplánů než manželky astronautů a hosté na VIP tribuně.

Zatímco v Praze si člověk musí dát pozor, kam šlape kvůli psím exkrementům, v arizonské poušti to má jiný důvod. Kousek od Phoenixu nám v zapadajícím slunci přeběhla přes silnici taková tarantule, že jsem se jí radši vyhnul, abych nepřevrátil auťák. Potom jsme zaparkovali na vyhlídce a moje žena se le-

kala každé zmuchlané igelitky hnané po poušti větrem. Ani mně nebylo dobře po těle. Nemám rád pavouky, co mají chlu-
patější nohy než já.

Další věc, která se dá v Americe vyslápnout, jsou rejnoci. Když člověk vidí u pláží výstražné tabule s návodnými obrázky, může si myslet, že to Amíci zase přehánějí. Bacha na to. Ještě jsem jedovaté žahadlo nedostal, ale když se brodím pobřežními selfy, nechají mě rejnoci dojít až na dosah a teprve potom odstartují v oblacích písku. Když si nedáte pozor, dá se na ně stoupnout celkem snadno. Mají dobré mimikry a jsou zahrabaní tak, že jim kouká z písku jen horní část hlavy s očima.

Chodit v pobřežních mělčinách za odlivu je oblíbená americká kratochvíle. Tak jako my chodíme na houby, Amíci sbírají písečné dolary (přesněji jejich prázdné kulaté schránky). Stejně jako s houbami musíte znát místečka a techniku. V příboji za odlivu vlny odnášejí písek a obnažují ploché sand dollars (vyslovuj senda:ls, já jim říkám sandály). Broďte se po kolena paralelně s pláží a s trochou cviku postřehnete jejich tvar i v mírně zakalené vodě. Jako hříbky se jíst nedají, ale radost udělají stejnou.

O barakudách a tropických rybičkách už byla řeč. Nejlepší místa jsou na Floridských Keys, v Karibiku nebo na Havaji. Jestli vaše žena bude tvrdit, že ryby vidí i bez potápění (známe ty české ženy, bojí se, že jim nateče do uší a navlhne trvalá), tak se nedejte odradit a vražte jí hlavu pod vodu násilím. Ještě vám za to poděkuje. Korálové útesy se prostě musí vidět přes skla potápěcích brýlí. Je to zážitek, na který se nezapomíná. Zvlášť když nezkušené odvážlivce, co plavou daleko od pláže, popadnou odlivové proudy a odnesou je na volné moře. Až ucítíte, že jste vpluli do proudu, kterému se nedá vzdorovat, nestyďte se volat o pomoc. Anglické „help“ je nejlepší, ale i neartikulovaný český řev udělá své. Mě to jednou zaneslo na pláž, kde místo písku byly těsně pod hladinou ostré korály. Snažil jsem se vypotácet z příboje, ale obrovské vlny mě srážely na kolena a než jsem se dostal na pláž, vypadal jsem, jako bych plaval v žiletkách.

Při poslední návštěvě v Čechách jsem si uvědomil, že v českých domácnostech stále ještě poletují mouchy a jen nově instalovaná okna mají síť. V Americe bzučící hmyz už pár desítek let nemají. Okna domů jsou opatřena moskytiérami a větrání prakticky zřídka, protože mají klimatizaci. Má to svůj důvod. Vzpomeňte si, že domy jsou většinou obklopené mokřinami a komáři se jen rojí. Moskyti (honosnější název pro komára), co žijí na solných rákosových mokřinách u moře, jsou nelítostní. Bodají ještě dřív, než dosednou. Tam se bez moskytiér žít nedá.

Velkou část Floridy tvoří národní park Everglades (čti evrglejs). Jestli máte rádi ptáky, aligátory a komáry, stojí za zhlédnutí. My jsme se nechali lákat parkovým rangerem (jmenoval se Frištenský a odpovídal se o babiččiných českých knedlicích) a neprozřetelně se vypravili na Komáří stezku. Jestli se vám ještě nepodařilo zabít sedm komárů jednou ranou, tak tam máte stoprocentní šanci na úspěch. Stačilo přejíždět dlaní po odhalených předloktích a drtit moskyty jako v džusovači. Ta červená šťáva je však vaše vlastní. Na začátku stezky jsme rozprašovali kolem repelent a Renata hledala objektivem aligá-

tory v kanálech po obou stranách stezky. Ještě jsme měli čas čist v bahně stopy aligátorů a děsit se stop ocasů, křížujících naši trasu. Pak už se kamera udržet nedala, bzučící roj nás hnál před sebou. Nasadili jsme do klusu a bylo nám fuk, jestli nějakému pomalejšímu aligátorovi šlápne na záda. Tvrdí se, že moskyti dokážou dohnat k šilenství statného buvola. Když mi začali lézt do uší a očí, začínal jsem chápat, jakou na to mají techniku. Prchali jsme zpátky k silnici a nezastavili, ani abychom si vyfotili okounějící mývalí samici s mládětem. Abychom se vzpamatovali z otřesného zážitku, pronajali jsme si na pláži šlapadlo od pána, který se jmenoval Hašek a byl vzdálený příbuzný hokejové hvězdy Dominika.

Vytrvalá městská legenda tvrdí, že lidé v New Yorku (či jiného velkoměsta) si kupují ve zverexu malé krokodýlky, a když zvířátko rozměry přesáhne umývadlo, spláchnou ho do kanalizace. Tam plaz prosperuje na krysi dítě a vyroste v krvelačnou bestii tyranizující obyvatele metropole. Hollywood si na tomto nesmyslu pošmáknul už několikrát, ale neodsuzuje. Na jiném místě a v jiném obsazení se tahle legenda kupodivu uskutečňuje.

Anakondy se před časem staly v USA populárními domácími mazlíčky. Bohužel, brzo přerostou obývací a hodně lidí je vypustilo do přírody. Na Floridě mají hadi slušnou šanci na přežití, a protože nemají přirozené nepřátele, začínají se hezky množit. O třímetrových anakondách už pojednávají i populárně naučné dokumenty v televizi. Hadi bydlí v bažinách a sem tam slupnou zaběhlého psíka. Postupem let však rostou a dají se potkat na udržovaných příměstských trávnících. Do deseti let prý budou pět až deset metrů dlouhé a hororově předpovědi dostanou punc reality.

O termitech a mravencích jsem se už také zmínil. Když v Americe kupujete dům, musí podle zákona projít inspekci. Kromě elektrické instalace, olověných barev a radonu vám zkontrolují, i jestli mezi trámy neskotačí hmyz. Pokud inspektor najde jen jediného termita, nemá cenu dům kupovat. Bojovat s termity může přijít na pěkných pár tisíc a výhra není jistá.

Samostatnou kapitolou jsou jeleni a losi. V Massachusetts je jich dost a na sever v New Hampshire a Vermontu se přímo hemží. Tam se vyplatí připojistit auto proti kolizi s vysokou. Když vám nad ránem vběhne do cesty los velikosti traktoru, hádejte, kdo vyjde ze střetu vítězně. I když řídíte mohutný SUV (sport utility vehicle), je auto na odpis. Jednomu kamarádovi, který dojížděl z Kanady, jsme k Vánocům koupili na chladíček akustické plašátko na zvěř, ale ani to ho nezachránilo. Už měnil auto dvakrát.

Nakonec si nechávám botaniku. Moji synové se letos v Čechách poprvé seznámili se žahnutím kopřivy. V Massachusetts (a pokud vím ani jinde v USA) tyhle kytky nerostou. Na druhou stranu se Češi můžou v Americe seznámit s neznámými specialitami, jako jsou jedovatý brečťan nebo dub (poison ivy, poison oak – tyhle rostliny hojně vystupují v detektivních seriálech a filmech, třeba v Koralíně). Zejména brečťan je prakticky všude. Jeho lesklé červenozelené trojlístky jsou nápadné, ale chlupaté popínavé stonky se dají snadno přehlédnout. Poleptání silicí se projeví až druhý den rudými otoky a svědicími pupenci, které jen pomalu ustupují.

Díky všudypřítomnému jedovatému brečťanu dnes už Američané do neudržovaného porostu nevlezou, les nevýjímaje. Něco takového jako sbírat divoké borůvky nebo ostružiny se považuje za šilenství. Mého syna jsme zapsali do skauta a na jedné z prvních lekcí nám instruktoři líčili strasti divočiny a nebezpečí trhání lesních plodů a hub. Dožralo mě to. Očekával jsem návod jak přežít v divočině, a ne čeho se bát. Když jsem se snažil oponovat přednášejícímu, že člověk nemusí být univerzitní odborník s mnoha lety praxe, aby rozeznal ostružinu, vysloužil jsem si reputaci kverulanta a sabotéra. V americkém skautu tohle děti učit nelze. Kdyby nějaký lesní plod sluply, rodiče by na vedoucí poslali právníka.

Až na vandru americkou divočinou dorazíte k houštině borůvkových keřů, co převyšují dospělého člověka a rostou v řádcích, prosím netrhat. Ne, nejste v Malíčkově, ale na borůvkové farmě a za borůvky je nutné zaplatit.

Martin Gilar

Eurocon - Parcon - Tricon 2010

Za malého zájmu fanoušků i ČS fandumu se nám blíží další Parcon spojený s Euroconem. Zatímco na ten první v Chotěboři si stěžovali pouze eurodelegáti, bojím se, aby letos nezažili zklamání i čeští a slovenští fanoušci. Zatím nevím nic o programu a tak mám na mysli hlavně ty, kteří se o jeho konání vůbec nedovědí. Přes několikerou urgenci směrem k pověřenému členu Rady fandumu Randalfovi jsem pro Interkom nedostal o Parconu-Euroconu žádné informace.

Podívejte se tedy stejně jako já na stránky tricon.info/?lang=cs, neodkládejte to příliš, cena vstupného 400 Kč na osobu se může na konci ledna zvýšit. Nedejte se odradit občasnou česko-polsťinou, po nešťastné smrti Jirky Pilcha nefunguje ani zde vše, jak by mělo.

Informace o akreditaci a ubytování najdete na tricon.info/?page_id=50&lang=cs a využijte možnosti registrace na tricon.info/?page_id=51&lang=cs

ZR

Ian McDonald: Řeka bohů

Řeka bohů Iana McDonalda vyšla anglicky roku 2007, patří tedy k románům, které si našly k českému čtenáři cestu dosti rychle. Naprostá většina příběhu se odehrává jen a výhradně v Indii blízké budoucnosti, v době, kdy se tento kolos rozpadl na několik menších subjektů. Tyto čtyři indické státy mezi sebou nemají právě dobré vztahy, konkrétně stát Bharát se nachází na pokraji války se sousedem. Válka nakonec také vypukne, ale to není hlavním námětem knihy.

McDonald před námi rozprostírá bohatou tapisérii života v Bharátu a není to pohled hezký ani idylický. Dá se říci, že Indie (nebo to, co z ní zbylo) roku 2047 nemá problémů méně než dnes. Spíše k nim přibýly další. Tradičním problémem společnosti je např. kastovníctví, jež je ovšem zmiňováno spíše okrajově, hlavně v příběhu manželské dvojice pana Nandhy a paní Párvatí. Pan Nadha je vyšším státním úředníkem specializovaným na boj s nepovolenými umělými inteligencemi a jako takový je právě velmi vytížený.

Jiné problémy, většinou zahraničněpolitické, řeší Šahim Badúr Chán, poradce bhárátské prezidentky. Dějová linka kolem něj dává nahlédnout, že politika nebude ani v budoucnosti záležitostí křišťálových charakterů a jednoduchých rozhodnutí. Nicméně právě Šahim Badúr Chán je jednou ze sympatických postav románu.

Kriminální vrstvy společnosti reprezentuje mladý Šiva Fardži, pouliční gangster a příležitostný vrah, a je ho ještě mladší pomocník Jogendra, který jako kdyby symbolizoval a dokazoval pravidlo, že každá další generace zločinců je horší a surovější než předchozí.

Zajímavá dějová linka se vine v čase zpátky od novinářky Nadžízy Aškarzadahové, která až v dospělosti zjistí, co se vlastně stalo v Kábulu, když odtud jako dítě prchala s matkou do Švédska.

V McDonaldově knize ovšem není líčena jenom všední realita indického subkontinentu za zhruba čtyřicet let, dojde i na čistě vědeckofantastické motivy. Kromě už zmíněných umělých inteligencí nebo geneticky a jinak zmanipulovaných jedinců vkládá spisovatel do románu i zajímavý příběh odhalování záhady mimozemského artefaktu. Tato dějová linka jistě mnohým čtenářům přijde nejzajímavější ze všech. Zmíněnou záhadu dokumentují a vy-

šetřují evropští vědci Thomas Lully a Lisa Durnauová. I je ovšem jejich hledání zavede do Indie.

Není možné zde stručně vypsat, co všechno se na čtyřech stovkách stran odehraje, nicméně je nutno říct, že Ian McDonald napsal vynikající a napínavý román. Některé čtenáře bude fascinovat exotika vzdálené Indie (což není právě případ autora tohoto článku), jiným se zalíbí spíše předivo samotného příběhu. Autor nás zavádí jak do slumů města Váranaší, tak mezi nejvyšší politiky a vysoké manažery mocných korporací. Dosti důležitou roli v ději sehraje i nekonečný a nekonečně hloupý televizní seriál.

Pro pojmenování indických reálií používá autor místního jazyka, „cizích“ slov je v knize skutečně nepočítaně, ale naštěstí je v knize slovníček. Jak příběh plyne, děj se zrychluje a konec je skutečně hektický, možná až mírně nepřehledný, takže na první přečtení nemusí být každému jasné, co se to na posledních stránkách knihy vlastně stalo.

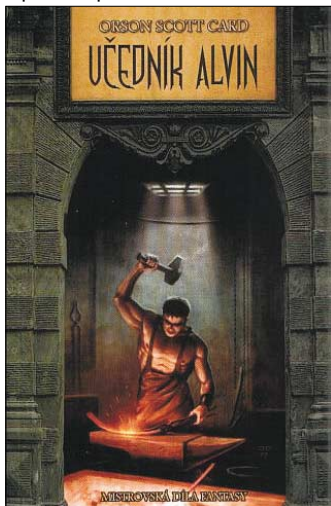
Nicméně kniha je to skvělá a nakladatelství Argo a Triton ji poslali mezi čtenáře ve stavu, kdy v ní nenajdete chyby a ani překlepy. Doufejme, že si od Iana McDonalda co možná nejdříve přečteme česky i jeho romány Brásky a The Derwish House.

Ian McDonald: Řeka bohů /River of Gods/, Triton, 2009, přeložil: Aleš Drobek, obálka: Stephan Martinieri, redakce: Jolana Čermáková, 440 str, 379 Kč

Marek Küchler

Učedník Alvin

Trpělivost přináší růže a Laser-books třetí díl série **Příběhy Alvina Tvůrce**. Ano, je to

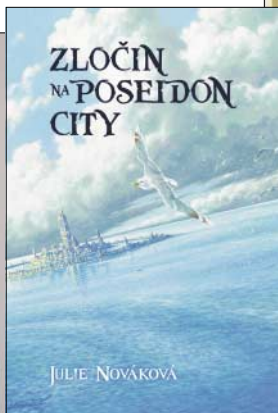
již deset let, co vyšly knihy **Sedmý syn** a **Rudý prorok**. Nicméně jejich příběh je tak silný a i po všech těch letech tak výjimečný, že je možná ani nebudete muset číst znovu, abyste mohli vychutnat na konci minulého roku vydaný díl: **Učedník Alvin**. A pokud náhodou první dva díly neznáte či nemáte, také nemusíte zoufat, Laser-books loni vydal i je, a to v jednotné úpravě a s obálkami, které ty původní od Petra Bauera přinejmenším překonávají, i když přiznejme si, že to nebylo zase tak obtížné.

Orson Scott Card: Učedník Alvin, Laser-books 2009, Mistrovská díla fantasy č. 10, přeložil Petr Kotrle, obálka: Jan Doležálek, 400 stran, 275 Kč

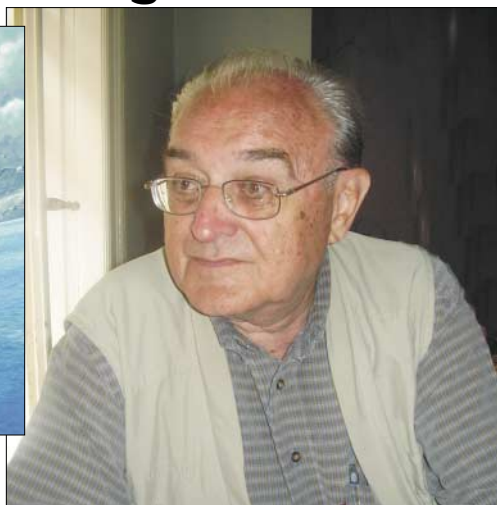
Co rok 2009 dal ve fotografii

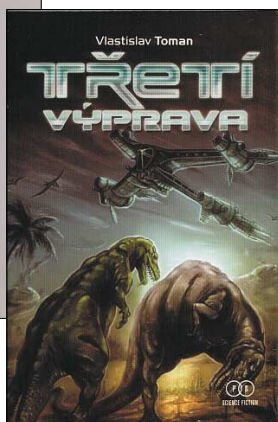
Nejmladší autorka: Julie Nováková

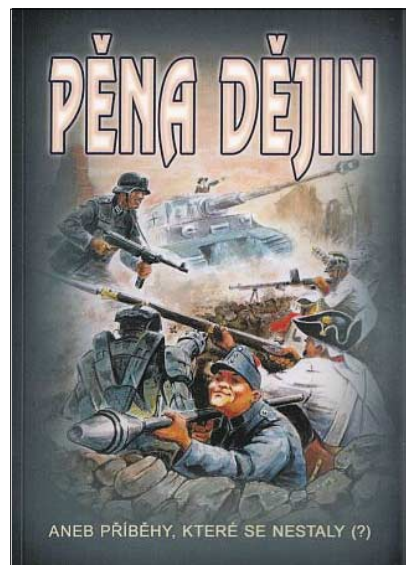
Julie Nováková
Zločin na Poseidon City

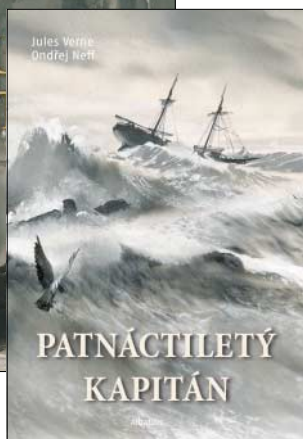
Nejstarší autor: Vlastislav Toman

Vlastislav Toman
Třetí výprava

Samizdat roku:
Pěna dějin

Nejkontroverznější
projekt: Převyprávění
knih Julese Verna
získalo letos další dvě pokračování

Dům roku: Klingonské velvyslanectví Pavla Březiny

Parcon 2009

Františka Vrbenská a Slavoj Ševců

Popůlnoční diskotéka: Šaman a Adélka

Náš fotograf: Ján Žižka

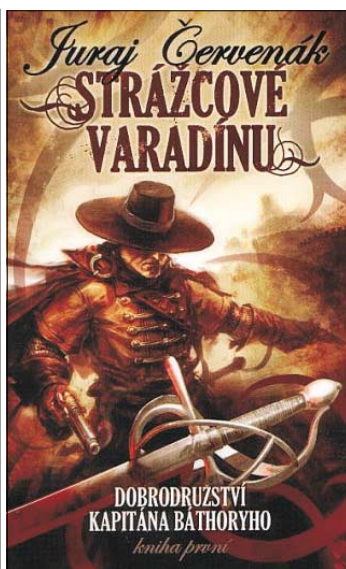

Nejfotohrovanější: myška

Slovenští přátelé na Fenixconu '09

Lucia Droppová

Kniha křtěná na Fenixconu

Foto: Tono Stiffel, Dáreček, Ján Žižka,
Richard Klíčnik, Jana Labíková

Ondrej Herec na Fenixconu

PF 2010

Časem s vědou - astro-fyzikální listopad o velkých činech i lidech vědy a techniky

Na samém vrcholu tvůrčích sil umírá 5. listopadu 1879 v Cambridgi James Clerk Maxwell (* 1831), první z těch, kdož začínali malovat nový fyzikální obraz světa. Narodil se ve stejném měsíci, kdy Faraday publikoval objev elektromagnetické indukce, což je shoda víc než symbolická... Právě Maxwell totiž, snad jako jediný tehdy, bral vážně Faradayovo učení o siločarách a snažil se mu dát matematickou podobu. Došel až k názoru, že siločáry a světlo mají stejnou fyzikální podobu – je to příčné elektromagnetické vlnění. Tím vytvořil základy jednotné teorie elektromagnetického pole jakožto rovnocenného partnera látky, jako jednoho ze dvou stavů hmoty (řečeno moderní terminologií). A co především – tuto teorii brilantně matematicky formuloval. Maxwell stál rovněž u zrodu proslulé Cavendishovy laboratoře (Cavendish byl mimochodem jeho vzdáleným příbuzným), jejímž se stal prvním ředitelem.

VNew Yorku se 9. listopadu 1934 narodil astronom, exobiolog, komplexní kosmovědec Carl Sagan, profesor napřed na Harvardu v americké Cambridgi, poté na Cornellu v Ithace. Hrál významnou roli v režii výprav sond Mariner, Viking a Voyager (plakety o pozemšťanech na nich byl jeho nápad), kromě mnoha textů odborných autor řady skvělých popularizací a sci-fi (Pulitzerova cena 1978 za knihu *Draci z Edenu*, další kniha *Kontakt* byla po vyjití zfilmována, film dostal roku 1998 cenu Hugo) a především TV seriálu *Kosmos*. Zemřel pár dní před vánoci 1996 na zhoubnou chorobu krvetvorby.

(Jeho první ženou byla významná biologka Lynn Margulisová.)

Po několika měsících zkoušek je 13. listopadu 1989 oficiálně zprovozněn tehdy největší urychlovač na světě – Large Electron Positron Collider (LEP), který vybudovala Evropská laboratoř jaderné fyziky (CERN). LEP je umístěn v kruhovém tunelu vnitřního průměru 4 m a délky 27 km v hloubce kolem 100 m pod švýcarsko-francouzskou hranicí. Hned prvními srážkami maximálně urychlených částic (na 100 GeV) vědci detekovali intermediární bosony Z^0 v množství mnohonásobně přesahujícím to, za které dostali (díky ještě předchozímu „cernovskému“ urychlovači) Carlo Bubbia a Simon van der Meer Nobelovu cenu. A teď to nejlepší – už pět let po otevření, tedy koncem 1994, CERN rozhoduje o stavbě srážky ještě silnějšího, který ve stejném tunelu nahradí LEP (který se stane jeho „rozjžděčem“). Jmenuje se Large Hadron Collider (LHC) a bude urychlovat vstřícně letící protony na 14 TeV. A to je teď žhavá současnost.

Po čtyřech letech stavby, s ročním zpožděním oproti plánu začíná 14. listopadu 1958 ve skotském Dounreay pracovat první (pomineme-li americkou laboratorní hříčku z prosince 1951) rychlá množivá jaderná elektrárna na světě. Elektrinu do sítě začne dodávat za tři roky, další rok nato dosáhne plného výkonu (15 MW). Odstavena bude ještě v plné síle roku 1977.

Velkých reaktorů tohoto typu, které kromě energie doveďou i vyrábět jaderné palivo z thoria a neštětelného (v přírodě většinového) izotopu uranu 239, dodnes ve světě pracovalo jen několik (asi nejznámější je francouzský Superfénix), hlavně pro značné nároky na materiál (chladivem jsou roztavené alkalické kovy). V proponovaném spojení s urychlovačem omezujícím radioaktivní odpad a umožňujícím činnost v podkritickém (tedy podstatně bezpečnějším) stavu by množivé reaktory mohly jednou představovat ekologicky relativně přijatelnou cestu k získávání energie.

lová.

VMarshfieldu (USA) se 20. listopadu 1889 narodil Edwin Powell Hubble, původním vzděláním právník, později zakladatel mimogalaktické astronomie. Působil na observatoři na kalifornském Mt. Wilsonu. 22. listopadu 1924 publikoval objev vesmírných galaxií (které se nám jeví jako spirální mlhoviny), v publikaci z března 1929 pak potvrdil předpoklady o expanzi vesmíru zjištěním, že naprostá většina galaxií se od nás vzdaluje, a to (radiální) rychlostí přímo úměrnou jejich vzdálenosti. Odhadl i hodnotu konstanty této úměrnosti (asi 500 km/s. MPC, dnes se nejčastěji udává hodnota 74 km/s na jeden milion parseků). A právě toto číslo zůstává středobodem zájmu kosmologů, neboť spolu s průměrnou hustotou vesmíru „určuje“ minulost i budoucnost světa.

Edwin Hubble zemřel roku 1953.

František Houdek

Neal Asher: Pradorský měsíc

Klub exkluzivních civilizací zvaný Řád se poprvé setkává s mimozemským životem. Naneštěstí pro něho jde o nelítostné predátory zvané Pradoři a první kontakt rychle vyústí ve válku. Pradoři nepohrdnou žádným masem a kromě toho se pokouší na zajatcích uplatnit technologii „naprostého zotročení“, kterou s úspěchem využívali ve svém světě.

Celý Řád a dokonce i jeho nečlenské planety se musí rychle přeorientovat na militantní společnosti. Válečný konflikt sledujeme hlavně prostřednictvím Morie Salemové a Jebela Kronga, pro které se tento boj stává velice osobní záležitostí.

Svět Řádu je českým čtenářům již důvěrně znám z cyklu, který pro nás započal v roce 2004 Stahovačem, pokračoval romány V paučině, Hranice Řádu, Mosazňák a minulý rok Cestou Sabla Keeche. Letos se nám dostalo Pradorského měsíce, který je vzhledem ke svému neobvykle malému rozsahu spíše dezertem nebo chcete-li olivou v koktejlů technologii budoucnosti a umělých inteligencí. Příběhy Řádu se neodvíjí chronologicky a s konfliktem z Pradorského měsíce se vracíme do časů před událostmi odehrávajícími se ve Stahovači a na Splatterjay.

Řád vznikl díky barvitě imaginaci britského autora Neala Ashera, narozeného v roce 1961. Jelikož pracoval jako programátor továrních strojů i jako zahradník, má rozhodně předpoklady jak k tvorbě sugestivních technologií, tak k modelování flóry a fauny cizích světů. Asher sám o své tvorbě říká: „Mým cílem je pobavit a zaujmout čtenáře a ne ho ohromovat tím, jak jsem chytrý.“

Lze říci něco nového o brilantním cyklu, o kterém toho už bylo tolik napsáno? Stěží. Tak to snad uchopit z druhého konce a podívat se na to, čím se Pradorský měsíc liší od předcházejících knih?

Jak už bylo řečeno, rozsah tohoto příběhu je podstatně menší. Chybí v něm kouzelná pojednání o biologických zvláštěnostech příslušného světa, tentokrát patrně protože se sou-

středíme výhradně na válečný konflikt a moc se nerozhlížíme kolem sebe po exotice. Nejen díky tomu je Pradorský měsíc svým výstředním způsobem plnokrevnou military, přestože žánrová klišé naplňuje dosti nezvykle.

Encyklopedické pasáže mi opravdu chyběly, ale na druhou stranu má nový příběh ze světa Řádu díky nižšímu počtu stran mnohem větší sevřenost a hutnost. A autor nám (snad jako náplast za absenci přírodovědných vstupů) konečně věnoval detailní popis procesu zapojení superky* a sžívání se s ní. Nebudu asi jediným čtenářem, jehož srdce nad těmito pasážemi plesalo.

Na Asherově stylu psaní se nic nezměnilo, čtenář si stále musí v té hypnotické změti technotvarů dávat pozor, aby udržel svou pozornost v hladině beta – a to je hlavní důvod, proč je celý cyklus tak oblíbený a drží si ve světě, horujícím spíše pro magii a fantasy, vysoké skóre. Málomterý autor dnes dokáže napsat hard sci-fi tak, aby uspěl v civilizaci, která si při četbě potřebuje spíše zahojit emocionální rány než si číst o odlidštěných strojích a polostrozech. A prorazit hned s celým cyklem? To už je moment, kdy se nedá pokročilá tech-

nologie rozeznat od magie.

Kdo zná cyklus o Řádu, dostane od Pradorského měsíce to, na co už je zvyklý, a opět v trošku jiném balení. A kdo ho nezná? Ten by měl rychle mezeru v četbě dohnat, protože Asherův cyklus je jeden z mála opusů současné fantastiky, o kterých lze s jistotou říct, že se bude líbit téměř stovce čtenářů fantastiky ze sta.

A já jsem musela po zralé úvaze za okno nachystat lísteček se vzkazem: Ježíšku, já chci superku.

* *Superka je technologie, obohacující nositele o atributy Ul. V podstatě jde o pokročilé připojení vědomí do sítě na bázi biologicko-technologického rozhraní.*

Neal Asher: Pradorský měsíc /Prador Moon/

Polaris 2009, přeložil Petr Kotrle, obálka: Steve Rawlings, 184 str, 199 Kč

Lament

REKLAMA

Dveře do léta

Roomba hledá svou nejmilejší – nabíječku

Kdo by neznal jedno z nejlepších děl R. A. Heinleina. Ale málokdo zatím ví, že uklízeč robot v této knize popsany již existuje a je cenově dostupný i lidem tak málo se o hmotné statky zajímajícím, jako jsou fanoušci SF.

Zajímá-li vás tato technologie (jak již z minulých čísel IK víte, odzkoušená na fanoušcích), můžete se více dovědět na www.irobot.cz nebo pokud se občas dostanete do Prahy, můžete si uklízeč robot bezplatně (proti záloze) vypůjčit v Jindřišské 10.

ZR

Roomba se odváží i do míst, kam lidská noha dosud nevstoupila

PF 2010 od Zdeňka Páva

S rozvojem nanotechnologií a objevem třístavového kvantového čipu, který umožnil prakticky nekontrolovatelný růst výpočetního výkonu a převedení celé informační soustavy Země do hyperprostoru, se velmi brzy podařilo zdigitalizovat celou historii lidského rodu, on-line zaznamenávat všechno nové a do počítávat s naprostou jistotou všechno, co bude.

Posledním počinem byla stoprocentní úspěšnost programu pro predikci dopadu dešťových kapek.

Datový model planety Země byl dokonalý a neustále aktualizovaný.

Hlavní Konstruktér a Hlavní Programátor popíjeli whisky a poněkud smutně se dívali na monitor počítače, který právě vizualizoval jejich chování v nejbližších minutách.

„Je to úžasná věc, co jsme dokázali,“ řekl Hlavní Konstruktér a vůbec to neznělo radostně.

„Ano, to je... pravda. Lidstvo udělalo obrovský krok kupředu.“

„I když... Víte, vždy jsme přemýšleli, jak toho dosáhnout a k čemu to bude dobré. Jak taková úžasná suma informací lidem pomůže... Nikoho ale nenapadlo, co budeme dělat... potom.“

Oba se zahleděli na monitor. Naskakovaly tam další vypočtené repliky jejich rozhovoru.

„Deset miliard božích jmen bylo vysloveno,“ řekl zlověstně Hlavní Programátor.

„Možná bychom měli počítat resetovat, vymazat disková pole... a začít znova,“ četli z monitoru Hlavní Konstruktér.

Oba se zasmáli přesně tak, jak počítač předpověděl.

„Ne, ne... pro lidstvo tohle JE obrovský krok kupředu.“

„Obrovský... ale poslední...“

Pak bylo ticho.

A pak, po malé chvilí, lidstvo přestalo existovat, zbyla jen obldně velká informační soustava v hyperprostoru a dokonalý datový model Země.

Informační soustava tiše vrněla, datový model se aktualizoval a vyvíjel.

Jednoho dne se však objevil počítačový vir.

A pak:

„Na počátku zničil vir informační soustavu.

Země pak byla neslýchá a pustá, a tma byla nad propastí, a vir vznášel se nad vodami.

I řekl vir: Bud' světlo! I bylo světlo.

A viděl vir světlo, že bylo dobré; i oddělil vir světlo od tmy a nazval se vir Bohem.

A nazval Bůh světlo dnem a tmu nazval nocí. I byl večer a bylo jitro, den první.

...a tak dál, a tak dál...“

REKLAMA

Doba plastu

Jistě všichni vidíme, že žijeme v době plastu. Používáme láhve a nádoby z umělé hmoty, ať již jednorázově či na více použití, přístroje z umělé hmoty a i jiné umělohmotné nástroje, s kterými přicházíme do styku, při přípravě jídel.

Avšak je to nejzdravější? Málokdo se dnes pozastaví nad tím, že by mohly umělé hmoty nějak škodit. Takto jsem uvažoval i já a nepokládal jsem za nutné se zabývat touto skutečností. Předpokládal jsem, že pokud jsou škodlivé, tak pouze nepatrně, jinak by to hygienici nedovolili. Jenže jejich používání se začalo projevovat, a proto jsem s kolegou podnikl toto měření.

Podmínky testu: pùllitrová nová láhev, doba skladování tekutiny v láhvi 30 dnů při teplotě 20° C. Obsah jedu je uváděn v mikrogramech. Běžná voda měla po testu 6,1 mikrogramů; minerálka 6,5; coca-cola 6,25; mléko 2% - láhev 6,2; běžný igelitový sáček 6,6; černý speciální igelit 6,3; alkohol-40% finská vodka 6,7. V případě rok staré láhve byla hodnota u vody o něco menší, to jest 5,4.

Smrtelné množství je 50-70 miligramů. Co tento jed způsobuje: ztrátu paměti 38-42%, deprese 50-60%, fyzické potíže 6-8%. Tento jed však tělo nevylučuje, takže se stále ukládá. Nikoliv však ve svačích, v kostech a v játrech, ale v mozku 35-41%, v chrupavkách kloubů 26% a v ženských pohlavních orgánech. Způsobuje tedy artrózu (89%) v chrupavkách kloubů, jiné kloubní potíže a neplodnost u žen.

Jed nemá vliv na vznik rakoviny a zhoršení zraku. Rovněž je nutné upozornit, že pokud je tekutina teplá, uvolňuje se jedu podstatně více.

Je sice důležité upozornit, že množství jedu, který denně konzumujeme, je 10000x menší, než je smrtelná dávka, ale podstatné je, že tyto mizivé a malé dávky konzumujeme každý den a tento jed se ukládá.

Bylo by tedy vhodné přestat kupovat láhve z umělé hmoty a spíše se přeorientovat na čaje, které si uvaříme doma z běžné pitné vody z vodovodu. A pokud již musíme koupit něco v umělé hmotě, pak tekutinu co nejdříve přelit do skleněné láhve nebo keramického džbánu.

Dnes již jen můžeme vzpomínat na skleněné láhve na mléko či na minerálku a jiné nápoje. Zůstává tedy otázkou, jak tento problém řešit v budoucnosti. Tato měření jsem provedl s dr. ing. Ivo Chudáčkem CSc v Praze a na jeho sídle v jižních Čechách.

Dan Newman-Toronto / tel.: 416/604-5829 /
<http://www.zpravy.org/1/2008/23/23.html>

Prodám nahrané kazety s přednáškami SF & F

1) UPÍŘÍ 2) ČARODĚJ ZE ZEMĚ OZZ 3) SCI-FI HUDBA 4) SATANOVA HUDBA 5) NUMEROLOGIE 6) KŘESŤANSTVÍ ANO či NE? 7) ATLANTIDA a dávná LEMURIE

Cena: 1 MC TDK D90 = 89 Kč, TDK SA 90 (CrO₂) = 99 Kč
 Své nabídky posílejte na adresu Dan Newman, General delivery 25 Esplanade, Toronto, Ontario Canada MW-1A1 nebo na adresu Interkomu.

Po Pandoře doporučuji knihy Orsona Carda

Psát o Avataru tak dlouho po premiéře nemá moc smyslu. Už z toho důvodu, že všechno bylo řečeno i napsáno – kladné i záporné. Důležité je asi napsat, že se to Cameronovi zase povedlo, a pak taky připomenout jednu zaprášenou sci-fi knihu, která je vlastně takový Avatar, jen s daleko větší hloubkou a lepším poselstvím.

Pro změnu bych na začátku zase jednou citoval Cimrmana ústy herce Karla Infelda Prácheňského: „K čemu nové hry? Lidé chtějí staré a osvědčené.“ Protože režisér Titanicu je nejspíše znalcem Járova díla, i svoje veledílo zpracoval podle této velké myšlenky – tedy žádnou objevnou nebo nepoužitou myšlenku do svého filmu nedal, aby náhodou někoho nezaskočil.

Avatar nepřináší nic nového, ale přináší to dobře a v tak neotřelých kulisách, že se člověku za těmi podivnými brýlemi stejně tají dech a fandí mimozemským indiánům, aby jim pozemský imperialista nezničil jejich krásnou planetu.

Vsádím se, že někdo už píše historii pandorských domořodců, protože to by mohla být ta nová myšlenka. Nadstavba filmu. Ztotožňuji se s přáním Františka Fuky, že by teď měli natočit mnohahodinové dokumenty o pandorské přírodě. Na to bych šel s chutí taky, protože fantastické ekosystémy byly z celého filmu rozhodně nejlepší.

Nový měsíc

A pak mi to došlo. **Nový měsíc** není film – je to celuidový vibrátor. Stejně jako vibrátor, i tenhle snímek má jen jeden jediný účel. Vyvolat v holčičkách libé pocity. Je to čistě věc, nic jiného, dětská soupravička Můj první orgasmus. Takže vybavte svou holčičku ratolest náhradními kalhotkami a vyšlete ji do kina. Sami s ní (pokud jste muž nebo žena nad patnáct let) raději nechod'te. Pak byste měli pocity, že vám ten vibrátor strkají do úplně jiných otvorů.

Jiří Pavlovský

www.magazin.cz/

Všeobecná libivost a poplatnost filmu se dá v klidu snést, jen srdce sciifisty se nemůže smířit s ukázkami z pohlavního života Pandořanů. Oni se líbají! Muchluji se! Přitom to nejsou lidé! A k čemu tedy sakra mají ty propojovací ocásky? To nám James neukázal, jak probíhá taková svatební noc... Ale třeba to bude ve dvojce. Zatímco u Titanicu se o natočení pokračování režisér připravil, zde se mu otvírají ne dvířka Pandořiny skříňky, ale přímo vrata. A většina lidí, kteří už do kina vyrazili, se chtějí na Pandoru mocí mermo vrátit.

Na závěr (vidíte, že to nebylo dlouhé) bych rád připomenul Orsona Scotta Carda a jeho ságu o Enderovi. Konkrétně druhou knihu Mluvčí za mrtvé. Podobnost je totiž o mnoho větší než malá. Planeta Lusitania leží na výspě světů kolonizovaných lidmi. Není jich tu mnoho, ale je tu Ender, hybatel dějin. A právě zde došlo ke střetu s civilizací podivných tvorů Prasečků (ti nejsou modří, ale mrňaví), kteří mají mj. neuvěřitelně kruté rituály, když někdo zemře.

Pochopitelně nic není tak černobílé a ukáže se, že Cameron má odkud čerpat. Pro naladění na lusitanskou strunu podotknu, že Prasečící v rituálu třeba požádají strom a ten jim vydá nástroj, který potřebují. Bez zbytečného zabíjení. A lidé? Lidé vůbec nic nechápou.

Celé to přeroste v meziplanetární konflikt a ukáže se, že i tato planeta celá se umí bránit – protože i zde hrozí z nepochození naprosté vyhlazení života (ostatně následující díl se jmenuje Xenocida). Pokud se vám na Pandoře líbilo, ale byla vám malá v rozměrech ducha, všechen potřebný zelený rozsah naleznete v méně okázalém, ale o to silnějším Mluvčím za mrtvé (dá se číst i bez znalosti předchozího dílu, i když ten si přečtete záhy po Mluvčím a Xenocidě).

Na závěr už snad jenom válečný pokřik: Chraňte všechno zelené, chraňte matku!

Šumář

sumarum.wordpress.com

Snad je Nový měsíc méně svižný než Stmívání, trošičku víc se tu povídá, vzdychá a zamilovává, víc trpí. Přes všechny mordy a noční děsy láska a touha po té druhé bytosti zůstávají ústřední energií filmu. Přičemž milostné toužení se na plátně odehrává velmi jemně, ano, cudně.

Těla jak od Michelangela či od Štursy, přičemž pár vřelých polibků a objetí k vyjádření veliké vášně docela postačí. Uměřenost, která nepopírá, že láska může být něco šíleného i zhoubného, je snad dána romantickým žánrem.

Po éře všech těch Pricěk a pindků a sexy hlášek se ale možná děje něco jiného. Třeba je to už přesycenost sexuální vulgaritou. Ty stovky tisíc nadšených divaček, které Nový měsíc přijímají, jsou přece odbornice. Bud' v nějakých milostných vztazích zrovna „lítají“, nebo je to docela určitě čeká. **Jáchym Topol / www.lidovky.cz**

Klub Julese Vernea Praha a klub 451 stupňů Fahrenheita
Košice vyhlasují

XXII. ročník SOUTĚŽE O NEJLEPŠÍ FANTASY 2010

Zaslané příspěvky musí splňovat podmínku, že jde o fantasy – nechceme pohádky pro děti, ani SF (jedině se silnými prvky fantasy), ani mystické horory o stěhování duší. Počet draků, čarodějů, magických mečů, bojovníků, magie ani unesených princezen není omezen. Můžete napsat temnou fantasy, kde pro samou magii není vidět ani na krok, můžete napsat humornou fantasy, můžete napsat další pokračování Conanových dobrodružství – fantasie má dveře dokořán. Příběh by však měl obsahovat prvky iracionální, jak už je to ve fantasy zvykem.

Příspěvky zasílejte psané čitelně strojem nebo vytištěné z počítače ve dvou kopiích, rozsah libovolný – od jediné věty po kufr nadtě rukopisy. Zaslané práce nesmějí být jinde publikovány ani zaslány do jiné literární soutěže. Soutěže se nemohou zúčastnit autoři, kteří již vydali knihu nebo vlastní sbírku povídek.

Pořadatelé soutěže mají právo na jedno jejich zveřejnění v publikacích Klubu Julese Vernea Praha nebo 451 stupňů Fahrenheita Košice nebo budou otištěny v časopise Pevnost.

Poroty zasedají v Praze a v Košicích a vyberou užší kruh nominovaných autorů na vítěze. Již jenom tato nominace dává právo být pasován na rytíře Řádu fantasy s titulem Lady nebo Sir. Vítěz bude vybrán z rytířů Řádu fantasy a obdrží titul Nositel meče a skutečný meč. Výsledky soutěže budou oznámeny na Fénixconu 2010 v Brně.

Své příspěvky posílejte nejpozději do 31. 7. 2010 na adresu Egon Čierny, Matěchova 14, 140 00 Praha 4.

Výsledky soutěže O nejlepší fantasy 2009

Na Fénixconu v Brně 5. 12. 2009 byli nominováni a vzápětí pasováni na Rytíře řádu fantasy za své povídky

Marek Kolský za povídku Den draka

Martin Sládek za povídku Poslední noc a Sheala

Radovan Kolbaba za povídku Zlaté dno

Rozhodnutím porot v Košicích a Praze byl z nominovaných vybrán vítěz soutěže a **Nositel meče Martin Sládek**.

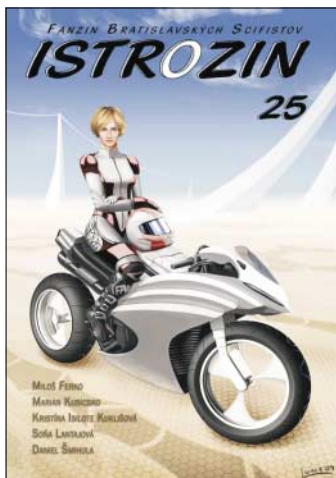
Blahopřejeme!

Vítězné a další vybrané povídky ze soutěže budou zveřejněny ve sborníku pod názvem Fantasy 2009. Sborník vyjde v 1. polovině roku 2010.

Za obě poroty Egon Čierny

Vyšel Istrozín 25 a hl'adá grafika

Na svoju domovskú stránku istrozin.fandomas.info sa dostalo nové číslo Istrozínu. Prečítať si v ňom môžete dve poviedky zo súťaže na tému Mestská fantasy, ktoré napísali Miloš Ferko a Marián Kubicko. Novú poviedku prezentuje aj Dano Šmihula, autor, ktorý v Istrozíne začínal, pár poviedok mu vyšlo aj vo

Fantázii, no už roky sme od neho nič čítať nemohli. Poviedkovú časť dopĺňajú mikrodíela Kristíny Isilote Kuklišovej, ktorá zvíťazila v literárnej súťaži Slavconu, a Sone Lantajovej, ktorá skončila v tejto súťaži tretia. Zaujať vás môže aj rozhovor s hlavným organizátorom Istroconu či článok o tom, ako spraviť dobrú prednášku.

Istrozín taktiež hl'adá grafika – zalamovača. Potrebné sú aspoň nejaké skúsenosti s takouto prácou, entuziazmus a najmä – aspoň pár hodín týždenne voľný čas. Veľmi by pomohla aj schopnosť získavať a koordinovať ilustrácie, to je však klub v najhoršom schopný zabezpečovať aj cez šéfredaktora. Potrební sú aj maliari a ilustrátori. Takže všetci, čo chcete v týchto veciach fanzinu pomôcť, píšete na adresu

martin.kralik@gmail.com

Pragocon 2010

nejväčší pražské setkání příznivců světa fantazie: fantastiky filmové, seriálové, herní a literární, zaměřené na mangu a anime, fantasy a horor, science-fiction a moderní technologie, historii a mytologii, záhady, ... Yukifest, Harry Potter, Andor, Aragorn, Dračí Doupe.cz, Maelström, Star Trek, Star Wars, SeriesCon, Battlestar Tardis, literární blok: to je jen zlomek toho, co vás čeká na festivalu plném zábavy. Anime, DDR, seriály, filmy, soutěže a přednášky, ale opět i velká herna her deskových, karetních, konzolových a na hrdiny (včetně turnajů o ceny) a mnoho dalšího.

Více na festivalfantazie.cz/pragocon

NON FICTION

Ernest Mayer

Co je evoluce

Jared Diamond (autor *Guns, Germs, and Steel*) o knize a jejím autorovi napsal: Nebylo by skvělé, kdyby pro nás mohl napsat knihu o dnešním stavu evolučního myšlení sám Darwin, autor s jasným a rázným stylem a největší biolog své generace? Tato kniha Ernsta Mayera je druhým nejlepším řešením. Academia 2009, 360 stran, 330 Kč

